

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Aantekeningen over Noord Nederlandse invloeden in het werk werk van Goswin de Fierlant

Voor de kennis van de geschiedenis van het strafrecht en van de strafvordering in België op het einde der XVIII^{de} eeuw is de bestudering van het werk van de President van de Grote Raad van Mechelen van uitzonderlijk belang (1). Reeds bijna zestig jaar geleden maakte Eugène Hubert de Mémoire sur la torture (1778) van de Fierlant tot gemeen goed van de geleerde wereld (2). Het wil mij echter voorkomen, dat zijn « Premières idées sur la réformation des loix criminelles » (1777-1778) in België nog lang niet de aandacht hebben gekregen, welke zij verdienen en in Nederland vrijwel onbekend zijn gebleven (3).

Toch is dit te betreuren, want nergens vond ik de algemene XVIII^{de} eeuwse hervormingsgedachte in de Nederlanden zo bewust en helder uitgedrukt; nergens ook een zo bewuste poging om, uitgaande van de criminele ordonnantiën van 1570 en het Belgische costumiëre recht, daarmee het Oostenrijkse standpunt en de Oosterijkse wetgeving en de moderne Franse ideeën van die tijd te versmelten en om te munten tot een nieuw strafrecht; nergens ten slotte een zo sprekend beeld van de toepassing van recht en procedure in de praktijk. Met een enkel voorbeeld wil ik dit laatste toelichten. De Fierlant acht het noodzakelijk dat in het vervolg de secties op verslagenen plaats zullen hebben in tegenwoordigheid van commissarissen, want de chirurgijns zijn berucht om hun onkunde en hij vreest dat zij met de doktoren zo nauw samenwerken dat « la bevue restrait ensevelie entre le medecin et le chirurgien... » en dan laat hij ons zien op welke wijze de dokter een onbekwame chirurgijn dirigeert « le medecin devra le diriger pas à pas, crier continuellement poursuis, tourne, arrête, c'est trop loin, prends garde tu vas couper ou percer tel viscere, ceci est un coup de ton bistouri, etc. » (4).

Levendiger beeld van de praktijk in een juridisch document is nauwelijks denkbaar. Maar ik kan er niet aan denken het Brusselse handschrift uitvoerig te bespreken. Het omvat de eerste negen titels met inleiding en toelichting, terwijl er nog 14 anderen zijn geprojecteerd, maar in de pen gebleven. Ik zal mij beperken tot het verschijnsel, dat ik ter bespreking aankondigde en dat reeds eerder mijn aandacht had (5). In aansluiting daarop wil ik er op wijzen op welke manier de Fierlant zich in zijn tijd de oplossing van

de taalstrijd heeft gedacht. Het feit dat de Fierlant de Noord-Nederlandse juridische wetenschap kende, is des te merkwaardiger, omdat uit de wat oudere XVIII^{de} eeuwse hervormingsplannen der strafprocedure in Holland blijkt, dat deze door geen enkele invloed van buitenaf zijn beroerd en daarin dus geen enkele Zuid-Nederlandse invloed is aan te wijzen (6).

De Fierlant was Frans van vorming en beschaving. Hij behoorde waarschijnlijk tot die groep van de bevolking, waarvan de verfransing reeds door het Oostenrijks bestuur werd nagestreefd (7). Als uit Turnhout afkomstige Brabander kende hij de Vlaamse taal en zo leverde de bestudering van Noord-Nederlandse schrijvers en plakaten voor hem ook geen moeilijkheden op. Herhaaldelijk geeft hij ook blijk de Engelse wetten en schrijvers in het oorspronkelijk te hebben bestudeerd. De C. C. C. haalt hij enige malen aan en ook een enkele commentator daarop. Hij verklaart echter onomwonden van zich zelf « moi qui ne sais pas l'allemand » (8). Het zijn echter vooral de Ordonnance criminelle van Louis XIV, de Franse juristen en de Franse jurisprudentie geweest, welke zijn denken hebben beheerst.

Maar het is niet dit verschijnsel dat ik nu wil toelichten; hier interesseert mij meer wat er in zekere zin de tegenpool van was: het Noord-Nederlandse recht. Het was zeker niet de hoofdzaak. De Fierlant gebruikt het incidenteel en ter adstructie en zo heeft een betoog als ik hier volgen laat uit de aard der zaak iets als een lappendeken. Laat ik dan beginnen om te laten zien op welke wijze de Fierlant er toe komt om in de titel « des moyens de prevenir le crime » de paragraaf « rendre infructueux les crimes qui se commettent contre la propriété » te doen steunen op het Placaet jegens de brandstichters ende quaetdoenders in Brabant, dat de Staten-Generaal op 4 Juni 1657 uitvaardigden (9).

Beschouwen wij de achtergrond van dit plakkaat een ogenblik nader. Het is dan een kleine 10 jaar na de Munsterse vrede. De Staten hebben in die jaren ernstige en krachtige pogingen aangewend om Generaliteits Brabant te protestantiseren (10). De inheemse bevolking reageerde in heftig verzet en trachtte aan de indringende protestanten en speciaal hun voorangers het leven onmogelijk te maken. Daartegen

richt zich dit plakkaat en zo lezen wij dan ook in de considerans : « Alsoo wy in ervaringe komen dat ten platten lande van Brabandt, onder het gebiedt van desen staet, vele moetwillige brandtstichtingen ende andere boosheren, overlast ende schaden geschieden aende goederen ende personen vande ingesetenen aldaer, ende voornamelyck aende predikanten ende andere luyden van de gereformeerde religie ofte deselve toegedaen dat de quaetdoenders hunne misdaden ende bose feyten bedecktelyck aenrechten ende voorts stellen, ende sulcks meesten-wylen de delinquanten niet en konnen werden uytgevonden... »

Om hier nu paal en perk aan te stellen leggen de Staten in hun plakkaat het navolgende beginsel van collectieve verantwoordelijkheid vast « dat de schade die door soodanige brandt-stichtinge als andersints veroorsaecht, ghedragen ende vergoedt sal werden by de steden, vryheden, heerlyckheden ende dorpen daer de selve komt te geschieden, naer voorgaende taxatie van Wethouders aldaer, door eene behoorlycke ende equitabile omslach over de inwoonders der selver steden, vryheden, heerlyckheden ende dorpen... »

Het is zonder meer duidelijk, dat dit plakkaat zijn ontstaan dankt aan de uitzonderlijke omstandigheden, waaronder de aanhangers der Noordelijke Staten toen in Staats-Brabant moesten leven. Aan de Fierlant, die uit Turnhout afkomstig was, kan dit product bij geruchte bekend zijn geweest. Hij kan ook de toepassing er van gekend hebben. Nu is het merkwaardig dat hij het in het Statenplakkaat neergelegde uitzonderingsrecht verheft tot een algemeen beginsel. Hij verbiedt namelijk aan de persoon, die door een brandbrief wordt bedreigd, daaraan gevolg te geven en stelt de gemeenschap aansprakelijk voor de schade die daarvan het gevolg is. Dit geldt ook voor schade veroorzaakt door iedere andere vorm van hebzucht of kwaadwilligheid. Hij zegt : « C'est sur ces principes qu'est fondée... », het Statenplakkaat waarop ik hierboven wees. Hij geeft een gedeeltelijke vertaling er van in het Frans en vervolgt dan wat optimistisch : « Moyennement cette disposition les mechants se trouvent dans l'impossibilité de nuire à leurs ennemis en endommageant ou en détruisant leur propriété. J'ai déjà observé que cette consideration doit les empêcher d'exécuter leur dessein criminel. C'est le but principal de ces sortes de dispositions, qui d'ailleurs produisent ce bon effet, qu'on decouvre plus aisément les coupables, attendu qu'elles interessent toute la communauté à cette decouverte... ». Hij vervolgt dan : « Je suis de sentiment qu'il convient de faire une disposition semblable pour ce Pays-ci... ».

De plaatsruimte van onze wetenschappelijke publicaties is niet meer berekend op de breedsprakerigheid der XVIII^{de} eeuw. Ik zal dus slechts een enkele beschouwing uit overtalrijke rechtsvaardigingsgronden lichten : « Une pareille loi ne seroit ni dure ni injuste : au contraire elle seroit conforme aux regles de l'équité, elle réuniroit tous les avantages, elle auroit également pour objet le Bien général et l'intérêt des particuliers, car tous étant exposés aux mêmes pertes et incertains à qui d'eux elles arriveront, la loi les favoriserait tous également en les chargeant tous d'indemniser celui d'entre eux dont la propriété auroit été détruite ou endommagée par quelque délit commis par pure mechanceté. Elle seroit fondée sur la même équité que les édits qui chargent tous les membres d'une communauté de contribuer aux frais nécessaires pour les avantages de cette communauté. Et tous contribuent pour qu'il y ait un maître d'école, une sage femme, etc., objets qui ne sont certainement pas plus intéressants qu'un arrangement fait pour prévenir le crime

et pour empêcher la ruine de celui qui en est la victime. Je ne pense pas que qui que ce soit puisse trouver la disposition que je propose ou dure ou injuste. »

Tegenwoordig zal wel niemand — behalve dan de voorstanders van de Germaanse kultuur zoals wij die uit de jaren 1940-1945 kenden — dit beginsel van collectieve strafrechtelijke verantwoordelijkheid acceptabel achten, maar het blijft merkwaardig, dat de Fierlant het uit Noord-Nederland leende om het als een algemeen beginsel van preventie te poseren. Dat hij zich bewust is geweest van de historische achtergrond van het Staten-plakkaat blijkt nergens uit en acht ik ook niet waarschijnlijk (11).

Voor zo ver de Fierlant nog gebruik heeft gemaakt van andere Noord-Nederlandse wetgevende teksten, dan doet hij dit, omdat hij ze bij de schrijvers heeft gevonden, b.v. bij Bort of Bynkershoek. Van de Noord-Nederlandse schrijvers maakt de Fierlant uit de aard der zaak het meest gebruik van Antonius Matthaeus II, De criminibus (12). Hij doet een beroep op hem om de rechter van de vindplaats van de verdachte bevoegd te verklaren (13). Bij de vraag of een misdrijf aan een kind kan worden toegerekend citeert de Fierlant een geval dat Claudius Aelianus verhaalt en dat hij bij Matthaeus heeft gevonden (14).

In dezelfde titel « des actions publiques en général, qui peut les intenter contre quelles personnes et de quel chef » komt in de paragraaf « des actions publiques doivent être bornées aux coupables », waarin de ouders verantwoordelijk gesteld worden voor de boeten opgelopen door hun kinderen, de meesters voor die van hun knechten en dienstboden en « les principaux locataires et les propriétaires qui occupent eux mêmes leur maison, pour les amendes encourues par ceux à qui ils louent des quartiers » (15). In hetzelfde hoofdstuk tref men ook de regels aan omtrent iemand, die voor of na het begaan van het strafbare feit gek wordt of « qui est fou par intervalle ». Deze zijn door de Fierlant aan Matthaeus ontleend « je les trouve si equitables que je les préférerais à tout ce que d'autres ont écrit sur la matière » (16).

Ten slotte wijst hij er bij de action d'injures op, dat het openlijk excuses aanbieden door hem, die een onrechtmatige aanklacht deed, ook te Utrecht voorkomt, welke bijzonderheid hij aan Matthaeus ontleent. Wanneer men echter personen van slechte reputatie het slachtoffer van een dergelijk valse aanklacht worden, blijft de amende honorable achterwege en volgt slechts een veroordeling « aux dommages et intérêts et aux depens » (17). Ook hierbij wordt weer een beroep op Matthaeus gedaan.

Ook bij zijn bestrijding van de pijnbank maakt de Fierlant op drie plaatsen gebruik van het boek van Matthaeus (18).

De invloed van de Haagse advocaat Pieter Bort (19) is vooral aanwijsbaar in de VI^{de} Titel, Des actions qui compètent à ceux qui se croient injustement soupçonnés. De Fierlant beroept zich op Bort's Tractaat van criminele saecken en neemt in de inleiding op de paragraaf, de l'action d'injures, de strekking van het mandement van purge met Bort's woorden over « sal werden by den Hove verklaert, puyr, suuyver ende innocent van het pretens delict... » (20). Dat verklaart met betrekking tot de gehele derde paragraaf de la purge criminelle, dat het de beschouwingen van Bort geweest zijn die « m'Ont servi de canevas » (21), om tenslotte ook de vierde paragrafe de la purge extraordinaire geheel op de Noord-Nederlandse te doen steunen. Het betreft hier namelijk het geval dat de naam van « une personne de bonne reputation » in

criminele acten voorkomt. Deze kan vorderen dat zijn naam uit de stukken wordt geschrapt. De Fierlant werkt deze gedachte meer uit en veralgemeent haar (22).

Bij de beantwoording van de vraag in hoeverre gezanten voor wat betreft daden als particulieren begaan onderworpen zijn aan de hoogste rechtelijke autoriteit van de Staat waarin zij resideren, bercept de Fierlant zich op bij Bort aangehaalde Hollandse adviezen en beslissingen (23).

Bij de behandeling van de vraag welke gezanten, met hun gezinnen, gevolg en bedienden « sont absolument exempts de toute jurisdiction quelconque dans ces provinces » en hoe hierbij onderscheid moet worden gemaakt tussen de gezanten ter plaatse residerende en « les ambassadeurs et autres ministres publics d'une cour étrangère à une cour étrangère, qui passent par ce Pays-ci, ou y font quelque séjour » (24), verwijst de schrijver naar Ulrik Huber (25), Hugo de Groot (26) en Cornelis Bynkershoek (27). Tekenend is dat hij daarbij niet van de Latijnse, maar van de Franse edities gebruik maakt. De beide laatste auteurs worden door de Fierlant even later ook aangehaald bij de behandeling van het asylrecht « aux hôtels ou logemens » van vertegenwoordigers van vreemde mogendheden (28).

Grotius dient de Fierlant ook weer tot steun bij de behandeling van de gastvrijheid, al dan niet door een Staat te verlenen aan op zijn grondgebied gevluchte vreemde misdadigers (29).

Grotius en Bynkershoek worden ten slotte door de Fierlant nog eens aangehaald wanneer hij de bevoegdheid van de Grote Raad van Mechelen met betrekking tot vreemde gezanten behandelt (30).

De Hollandse jurist Simon van Groenewegen van der Made (31) komt slechts eenmaal in de Premières Idées voor en wel ter adstructie van de Fierlant's stelling « de nos mœurs... dans les jugements criminels, ce n'est point au crime, mais au genre de la peine que l'infamie est attachée savoir à toute peine afflictive » (32), zoals hij in het hoofdstuk de l'infamie zegt.

Dat Simon van Leeuwen's Manier van Procéderen in civile en criminele saaken door de Fierlant slechts eenmaal wordt genoemd, heeft mij wel verbaasd (33). Immers, dit boek heeft sedert zijn eerste verschijnen in 1666 een overwegende invloed gehad op de toepassing van de beide ordonnantiën van 1570 in de praktijk. In 1720 en in 1733 zijn er te Brussel nog herdrukken van verschenen.

De Fierlant doet een beroep op de Hollandse jurist wanneer hij, bij de behandeling der competentie van de magistraten der steden en dorpen, stelt dat in de Vereenigde Provinciën gelt het forum apprehensionis « en excluant tout renvoi quelconque » (34).

Johannes Voet (35) wordt aangehaald tot steun van dezelfde stelling over l'infamie als Groenewegen moet staven, zoals ik zojuist heb vermeld (36). Maar daarenboven wordt hij nog eenmaal benut in verband met de stelling, dat een gek in strafzaken niet door zijn curator behoort te worden verdedigd, welk standpunt door de Fierlant wordt ingenomen (37).

De Fierlant verwerpt met kracht de stelling van Voet, dat de pijniging van een verdachte geen straf zou zijn en keert zich in dit verband met overtuiging tegen wat hij « les sophismes de Voet » noemt. Ook uit deze stellingname in zijn Observations sur la torture blijkt dat hij het werk van de Hollandse jurist ernstig heeft bestudeerd (38).

Hoewel de Friese jurist « Jean a Sande » (39) in België geen onbekende was — immers de opera omnia van hem en zijn broer beleefden in 1674 een druk te Antwerpen en in 1697 en 1721 te Brussel — wordt hij

door de Fierlant slechts eenmaal gebruikt en wel daar waar hij het forum apprehensionis verdedigt (40).

Ook in zijn aanval op de pijnbank zoekt de Fierlant steun bij dezelfde jurist voor de stelling dat iemand wiens schuld is bewezen, niet meer behoort te worden gepijnigd (41).

Als Brabander uit een grensgebied zullen de moeilijkheden, welke de Belgische taalstoestanden tegen het einde der XVIII^{de} eeuw met zich brachten, hem niet onbekend zijn geweest. Waar hij zijn geest niet had gesloten voor hetgeen de Noord-Nederlandse wetenschap hem had te zeggen, zal de eis van recht in eigen taal hem zeker minder afwijzend hebben doen staan tegen de formulering daarvan in de wet (42).

De staat van onvolkomenheid, waarin het project van de Fierlant op het ogenblik voor mij ligt, maakt dat men een algemeen taalartikel er tevergeefs in zoeken zal. Toch zijn er enkele aanwijzingen, waaruit duidelijk blijkt, dat hij ook in dat opzicht naar rechtvaardigheid streefde. Immers in de titel « Des juges et des commissaires en général » is sprake van het benoemen van jurisconsultes - aviseurs, die door het provinciale Hof zullen moeten worden benoemd tot bijstand van de lagere gerechten. Voor de benoembaarheid van deze magistraten stelt de Fierlant onder andere de navolgende eis: « Nos dits Conseils nommeront par préférence pour les places d'aviseurs soit ordinaires ou surnuméraires ceux d'entre les avocats les plus instruits, qui sauront les langues flamande et française et dans la province de Luxembourg ceux qui posséderont la langue allemande et française » (43).

Elders, waar hij handelt de la jurisdiction criminelle des tribunaux du Pays sur les militaires, neemt hij het voorschrift op dat iedere officier of soldaat, die zich bevindt in het ressort van een civile magistraat, waar geen garnizoen is, « sans être muni d'un passeport écrit dans la langue du pays » mag worden aangehouden (44).

Deze op zichzelf staande voorschriften wijzen er op dat voor de Fierlant erkenning van eigen taal een eis van recht was. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Robiano (45), toen hij in 1783-1784 onder toezicht van de Crumpipen (46) de geheel op het werk van de Fierlant steunende « Cinq premières chapitres du Projet de la Nouvelle Ordonnance Criminelle » vervaardigde, hij daarin onder de voorwaarden, waaraan de officiers de justice moesten voldoen, opnam de noodzakelijkheid « de savoir les langues en usage dans le ressort du Tribunal, où ils doivent exercer leurs fonctions... » (47).

Zo ben ik dan thans gekomen tot een beknopte, samenvattende slotbeschouwing van de gegevens welke ik hierboven onder uw aandacht bracht.

Goswijn de Fierlant maakt de indruk de werken van de voornaamste Noord-Nederlandse juristen goed en grondig te hebben bestudeerd. De indirecte aanhaling van Aelianus is daarvan een goed voorbeeld. Hij maakt van die kennis gebruik bij de meest uiteenlopende onderwerpen. Het kan geen louter toeval zijn, dat hij in zijn needs vóór 1777 begonnen ontwerp met toelichting ((48) telkens nauwkeurig zijn vindplaatsen aangeeft en daarmee kracht bijzet aan zijn betoog. In een geval maakt hij direct gebruik van een toen reeds bijna anderhalve eeuw oud zijnde plakkaat der Verenigde Provinciën.

Op de massa van de 9 titels van het Brusselse handschrift is dat gebruik van Noord-Nederlands recht niet veel en zeker heel wat minder intensief dan dat van de Ordonnance Criminelle van Louis XIV en van de Franse auteurs, maar toch weer meer dan de voortwoekerende scheiding tussen Noord en Zuid na 1756 zou doen vermoeden (49).

Op dit ogenblik is het mij nog niet bekend of er nog concepten bestaan van de in het Brusselse handschrift ontbrekende titels. Zeker is dat een min of meer uitgewerkte schets daarvan wel is gemaakt (50). Ook is er door de Fierlant correspondentie over zijn werk gevoerd en zijn er ook voorbereidende nota's vervaardigd (51).

Om dus een juist beeld van de omvang van de Noord-Nederlandse invloed in het werk van de Fierlant te krijgen, zou men van dat werk in zijn geheel moeten kennis nemen. Dit geldt ook voor een beoordeling van de houding van de Fierlant tegenover de gelijkberechtigtheid der talen. Zeker is wel dat hij in dit opzicht niet blind was voor de belangen der Vlaamse justiciabelen.

Maar ook voor de Fierlant geldt het woord van professor Stuiveling: « Het is het noodlot van alle geleerdheid, dat ze veroudert zodra latere denkers de conclusies op grond van nieuwe gegevens herzien » (52) en veel van wat de Fierlant toen schreef zouden wij nu niet meer onderschrijven. Onloochenbaar was hij iemand die geheel doortrokken was van de denkbeelden van zijn tijd (53) en dus ook zeer sterk Frans georiënteerd, maar dat heeft hem niet belet het Belgische nationale recht te blijven beschouwen als de basis waarop hij zijn concept kon optrekken. Daarnaast behield hij echter ook een open oog voor alles wat hem uit de vreemde dienstig kon zijn voor zijn hervormingsplannen, waarbij hij speciaal het Noord-Nederlandse recht niet vergat.

Om komt te gaan van Goswin de Fierlant kan men zeggen dat hij een mens was die heeft gezocht naar kennis en rechtvaardigheid.

J. W. BOSCH,

Officier van Justitie te Breda.

(1) Catalogue de l'exposition du Grand Conseil, 1949, p. 148, nr 443; W. Godenne en L. Th. Maes, Iconografie van de leden van de Grote Raad van Mechelen, 1951, pl. 100; P. Bonenfant, Le problème du pauperisme en Belgique à la fin de l'ancien régime, 1934, p. 252 e.v.; J. Nauwelaers, Histoire des avocats au Conseil de Brabant, 1947, II, p. 264, nr 1787; Eug. Hubert, Le voyage de l'empereur Joseph II dans les Pays-Bas (31 mai 1781-27 juillet 1781), p. 155, 156, 1) en 2); R. Dekkers, Bibliotheca Belgica Juridica, 1951, p. 56; Taxandria - Turnhout 1944-1946, Een adellijk Noord-Brabants-Turnhoutsch geslacht, Familie de Fierlant, p. 17, sub VI; F. V. Goethals, Dictionnaire généalogique et héraldique des familles nobles de Belgique, 1849, II, Fierlant, V sub 1.

(2) Eug. Hubert, Un chapitre de l'histoire du droit criminel dans les Pays-Bas autrichiens au XVIIIe siècle — Les mémoires de Goswin de Fierlant, Compte Rendu des séances de la commission royale d'histoire, Série V, Tome V, 1895, p. 154; Observations sur la Torture, p. 171.

(3) Rijks Archief te Brussel, Manuscripts divers, 2119; J. Glissens, Quelques livres anciens de droit belge, 1949, p. 68, nr 313; E. Poulet, Histoire du droit pénal dans le Duché de Brabant, 1870, p. 524.

(4) Titre IX, Chap. III, par. 15, folio 628.

(5) Rechtskundig Weekblad, Antwerpen, XI, 1009, en XV, 95; G. van Dievoet, Waar de Noord-Nederlander F. L. Kersteman de Zuid-Nederlander G. de Ghewiet naschreef; Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, XIX, 1951, p. 133.

(6) Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, XX, Recueil de Grande.

(7) J. Dhondt, Nieuw geluid over 1830, p. 24 in «De Vlaamse Gids», 1951.

(8) Titre IX, Chap. III, par. 2, folio 622.

(9) Titre II, par. 13, folio 74; Gr. Pl. B., II, p. 2473.

(10) O. V. Henkel, Drie eeuwen Protestantisme ten Zuiden van de Moerdijk, 1948, 14 e.v., speciaal p. 18.

(11) F. 75-78.

(12) 1601-1654; Commentarius ad lib. XLVII et XLVIII Dig. De criminibus; Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 55; Dekkers, Bibliotheca, p. 111; de Monté Verloren, Geschiedenis Strafrecht en Strafvordering, p. 136.

(13) Titre IV, Chap. II, par. 3, folio 262; Matthaeus, de Criminibus, Tit. XIII, de accusationibus, caput V, par 4 (ed. 1715, p. 461).

(14) Titre VI, Cap. III, par. 3, folio 492; Matthaeus, de Criminibus, Prolegomena, Caput II, Qui crimina admittere possunt, par. 2, an infantes et minores, in fine (ed. 1715, p. 14); Claudius Aelianus was een Grieks schrijvend Romijn circa 175-235, die excerpten over litteraire en natuurwetenschappelijke onderwerpen vervaardigde (welwillende mededeling van Dr E. Boswinckel, te Breda).

(15) Titre VI, Cap. III, par. 2, folio 488; Matthaeus, de Criminibus, Tit. XVIII, De poenis, Caput IV, De officio iudicis, par. 2 (ed. 1715, p. 576).

(16) Titre VI, Chap. III, par. 4, De ceux qui ont l'esprit égaré, F. 504; Matthaeus, de Criminibus, Prolegomena, Caput II, Qui crimina admittere possunt, par 6 (ed. 1715, p. 16).

(17) Titre VII, Chap. I, par. 1, folio 557 en 558; Matthaeus, de Criminibus. De injuriis et famosis libellis, Caput IV, de jure municipali, ad rubr. XLVI, passim en par 6 (ed. 1715, p. 112).

(18) Compte Rendu, Com. Royale d'Histoire, Série V, Tome 5, 1895, p. 215, 222 en 223.

(19) 1615-1674, J. Ph. de Monté Verloren, Geschiedenis van de wetenschap van het strafrecht en strafprocesrecht in de Noordelijke Nederlanden voor de codificatie, 1942, p. 145; Dekkers, Bibliotheca, p. 22; Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 99.

(20) Titre VII, Chap. I, par. x, folio 556; P. Bort, Tractaat Tit. III, par. 11; over de waarde van het Tractaat crimineel conf. Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 102.

(21) Titre VII, Chap. I, par. 3 en 4, folio 565.

(22) Titre VII, Chap. I, par. 4, folio 565; P. Bort, Tractaat, Tit. III, Par. 79, 80.

(23) Titre IV, Chap. III, par. 1, folio 290; P. Bort, Tractaat van Arresten, Deel IV, par. 14.

(24) Titre IV, Chap. IX, folio 408.

(25) 1636-1694; Dekkers, Bibliotheca, p. 85; de Monté Verloren, Geschiedenis Wetenschap Strafrecht en Strafvordering, p. 159; Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 57; Ulrici Huberi de jure civitatis, libri tres novam juris publici universalis disciplinam continentes; Lib. III, Sect. IV, Chap. II, nr 20 (ed. Franeker, 1698, p. 616).

(26) 1583-1645; Dekkers, Bibliotheca, p. 69; De jure belli ac pacis Liber, II, Caput XVIII, De legationum jure (ed. Utrecht, 1773, p. 520); W. J. M. van Eysinga, Gids voor de Groots De Jure Belli ac Pacis, 1945, p. 52; dezelfde, Huigh de Groot, een schets, 1945.

(27) 1673-1743; Dekkers, Bibliotheca, p. 15; Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 68; Luis García Arias, De betekenis van Cornelis van Bynkershoek voor de leer van het Internationaal Recht in Rechtskundig Weekblad, 1949, nr 34 (vertaling van L. Th. Maes); Traité du juge compétent des ambassadeurs, tant pour le civil, que pour le criminel, traduit du latin par Jean Barbeyrac, professeur en Droit Public et Privé à Groningue, Den Haag, 1723, Chap. IX, p. 102.

(28) Titre IV, Chap. IX, folio 409; De Jure Belli ac Pacis Lib. II, Cap. XVIII, par 8 (ed. Utrecht, 1773, p. 532); Bynkershoek, Traité du juge compétent, Chap. XXI, Si l'Hôtel des ambassadeurs doit servir d'Asyle, vertaling Barbeyrac, p. 247.

(29) Titre VI, Chap. III, par. 11, folio 527; De Jure Belli ac Pacis, Lib. II, Cap. XXI, par. IV (ed. Utrecht, 1773, p. 645); van Eysinga, Gids, p. 35.

(30) Titre IV, Chap. III, de quelques juridictions particulières ou extraordinaires, par. 1, de la juridiction particulière du Grand Conseil, F. 290, 291 en 292; De Jure Belli ac Pacis, Lib. II, Cap. XVIII, nr 5 (ed. Utrecht, 1773, p. 530); Bynkershoek, Traité du juge compétent, Chap. XV, Des gens de la suite d'un ambassadeur, par. II, vertaling Barbeyrac, p. 159 en Chap. XI, Par devant quel Tribunal on doit appeler en justice un ambassadeur, qui, avant son ambassade, demeurait dans le lieu même où il l'exerce, par. X, in notis, vertaling Barbeyrac, p. 123-125.

(31) 1613-1652; Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 106; Dekkers, Bibliotheca, p. 68.

(32) Titre VI, Chap. VII, folio 550; Groenwegen, Tractatus de legibus abrogatis et inusitatis in Hollandia vicinisque regionibus, Digest. Lib. II, Tit. II, L. 22; Moribus nostris non tam ex causa... quam ex genere poenae, infamia irrogatur. Ed. 1669, p. 98.

(33) 1626-1682; Dekkers, Bibliotheca, p. 98; Heynsbergen, Geschiedenis Rechtswetenschap, p. 102; de Monté Verloren, Geschiedenis Strafrecht, Strafvordering, p. 153; Titre V, Chap. II, par. 2, folio 443 is een aanhaling van artikel 27. Crim. Ordonnantie 1570 en van Leeuwen's noten daarop weer doorgehaald door de Fierlant.

(34) Titre IV, Chap. II, par. 3, folio 273; Van Leeuwen, Manier van procederen, ed. 1793, p. 263 ad art. 75 Crim. Ordonnantie 1570 sub 3, «omdat gelyk geseyd is, in dese landen coustuyt is, dat alle misdaders, sonder eenig onderscheyd te maken, over al en op alle plaatsen daar die gevonden werden, mogen werden aangetast en beregt».

(35) 1647-1713; Heynsbergen, Geschiedenis der Rechtswetenschap, p. 62; Dekkers, Bibliotheca, p. 181.

(36) Titre VI, Chap. VII, folio 550; J. Voet, Commentarius ad Pandectas, Lib. II, Tit. XV, par. 20, Lib. III, Tit. II: De his qui notantur infamia, Lib. XLVIII, Tit. XIX, de poenis, par. 4.

(37) Titre VI, Cap. III, par. 4, folio 498; J. Voet, Lib. XLVIII, Tit. XIX, de poenis, par. 5.

(38) Compte Rendu, Com. Royale d'Histoire, Série V, Tome 5, 1895, p. 215 en 217.

(39) 1568-1638; Dekkers, Bibliotheca, p. 151.

(40) Titre IV, Chap. II, par. 3, folio 262; Rerum in Suprema Frisiorum Curia judicatarum. Liber Primus, Titulus Primus, Definitio VI.

(41) Compte Rendu, Com. Royale d'Histoire, Série V, Tome 5, 1895, p. 187.

(42) Geschiedenis van Vlaanderen, 1940, p. 319 en 328.

(43) Titre V, Chap. I, par. 4, folio 434 en 436, art. XII.

(44) Titre IV, Chap. VIII, folio 405, art. XVII.

(45) A. Gaillard, Conseil de Brabant, III, p. 372; Biographie nationale de Belgique, XIX, 1907, p. 533; E. J. B. de Robiano; Nauwelaerts, Avocats, II, p. 276, nr 1836; P. A. F. Gérard, Ferdinand Rapédu de Berg, mémoires pour servir à l'étude de la révolution Brabançonne, I, p. 151 en 319.

(46) Gaillard, Conseil de Brabant, III, p. 344; Nauwelaers, Avocats, II, p. 263, nr 1784; Gérard, Ferdinand Rapédus de Berg, Mémoires, I, p. 139.

(47) Archives générales du Royaume, Bruxelles: Conseil privé autrichien, 649 A; Brief van 30 September 1785 van de Crumpingen, waarin gezegd wordt dat het nieuwe ontwerp is «ordonné et pour la plus grande partie des détails, tiré du Mémoire formé il y a peu d'années, par M. le président du Grand Conseil de Fierlant...»; Projet de Rabiano, art. 116; vergelijk ook Maurice Frère, Het taalgebruik voor de Tongre schepenbank in Het oude Land van Loon, 1951, p. 166; Impressae Antwerpen 1582, Tit. XXIV, art. 2; J. Buntinx, De audientie van de Graven van Vlaanderen, 1949, p. 172.

(48) Titre IV, Chap. II, par. 3, folio 276 en 277; in het handschrift is de naam van Maria Theresia na 1780 regelmatig doorgestreept en vervangen door de naam of titel van Joseph II; De Fierlant beroept zich ook enige malen

op de Wicquefort 1606-1682, schrijver van l'Ambassadeur et ses fonctions, conf. Titre IV, Chap. III, par. 1, folio 293 en Titre IV, Chap. II, par. 1, folio 408.

(49) E. M. Meyers, Belgische en Nederlandsche rechtswetenschap in Nederlandsch Juristenblad 1947, p. 638; Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, XIX, 1951, p. 154.

(50) De Fierlant verwijst in zijn concept steeds naar latere titels en hoofdstukken tot het 23e toe; maar hoogst zelden haalt hij in een dergelijk hoofdstuk een artikel aan; dit zou er op wijzen, dat hij voor zijn ontwerp wel een ruwe schets heeft gemaakt en die op enkele punten zelfs nader heeft uitgewerkt.

(51) Folio 277 en b.v. Titre IV, Chap. VIII, de la juridiction criminelle des Tribunaux du Pays sur les militaires.

(52) G. Stuiveling, Desiderius Erasmus in Historische Encyclopaedie, 1952, nr 20, Eras. 1.

(53) L. Th. Maes, Het recht in Vlaanderen door de eeuwen heen, 1952, II, p. 354-355.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 2 September 1952.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Belpaire.

Advocaat-geenraal: M. Janssens de Bisthoven.

Verjaring van de strafvordering. — Vervolging wegens overtreding van de Besluiten op de wisselcontrôle afhankelijk van het verzoek van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel. — Zodanig verzoek niet voor afloop van de verjaringstermijn gedaan. — Geen stuiting door daden van onderzoek of vervolging.

Overtreding van de besluiten omtrent de wisselcontrôle kunnen slechts vervolgd worden op verzoek van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel. Het recht tot strafvordering is mitsdien vervallen, indien het verzoek door bedoeld Instituut niet voor afloop van de verjaringstermijn van de strafvordering is gedaan.

Daden van onderzoek of vervolging, geschied gedurende de verjaringstermijn, doch voor het verzoek van het Instituut, welk laatste eerst na afloop van de verjaringstermijn is ingediend, stuiten de verjaring van de strafvordering niet.

Maes en Braspenningx.

Gelet op de bestreden arresten, gewezen de 23 Januari en 7 Mei 1952, door het Hof van Beroep te Brussel;

Overwegende dat de voorzieningen samenhangend zijn;

Over het middel ambtshalve ingeroepen en ontleend aan de schending van de artikelen 1, 2, 4, 5 en 6 van het Wetsbesluit van 6 October 1944, betreffende de wisselcontrôle, beide laatste artikelen vervangen respectievelijk door de artikelen 2 en 3 van het Wetsbesluit van 4 Juni 1946, alsmede van artikel 4, 1°, artikel 6, 2° en 4°, van het Besluit van de Regent dd. 6 October 1944 betreffende de wisselcontrôle, dit laatste artikel aangevuld door artikel 1 van het Besluit van de Regent dd. 16 Maart 1945 en door artikel 2 van datgene van 4 Juni 1946,

doordat de bestreden arresten eisers hebben veroordeeld wegens inbreuken, gepleegd de 12 Mei 1947 op voormeld Wetsbesluit, uitvoeringsbesluiten en door

het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de wissel genomen reglementen inzake wisselcontrôle.

Zulks terwijl geen enkele daad van onderzoek of van vervolging op geldige wijze de verjaring van de strafvordering heeft kunnen stuiten vóór 20 Mei 1950, datum waarop het voornoemd instituut de procureur des Konings heeft verzocht de vervolging in te stellen:

Overwegende dat krachtens artikel 5 van voormeld Wetsbesluit bedoelde inbreuken worden gestraft met correctionele straffen;

dat bij ontstentenis van een afwijkende bepaling de strafvordering, volgende uit die wanbedrijven, verjaart na volle drie jaar te rekenen van de dag, waarop zij werden gepleegd (wet van 17 April 1876, artikelen 22 en 28);

Overwegende anderzijds dat luidens artikel 6 van hetzelfde Wetsbesluit de vervolging wegens bedoelde inbreuken wordt ingesteld op verzoek van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de wissel, d.w.z. dat het instellen van de strafvordering door het openbaar ministerie afhankelijk wordt gesteld van het verzoek van voormeld instituut;

Overwegende dat blijkt uit de stukken van de procedure, dat de ten laste van eisers gelegde inbreuken op de wisselcontrôle werden gepleegd de 12 Mei 1947 en dat overeenkomstig hetgeen in de dagvaarding zelf wordt vermeld het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de wissel eerst op 20 Mei 1930 een «klacht» heeft ingediend, zijnde dus na het verstrijken van de termijn van verjaring;

Overwegende dat de daden van onderzoek of van vervolging, welke aan de 20 Mei 1950 zijn voorafgegaan, de verjaring niet hebben kunnen stuiten;

dat die daden immers geen uitwerking hebben kunnen verkrijgen door het verzoek van 20 Mei 1950, vermits op die datum de strafvordering, die deswege kon worden ingesteld, reeds definitief vervallen was door verjaring;

Om die redenen:

Voegt de voorzieningen samen;

Verbreekt de bestreden arresten;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden in de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissingen;

Zegt dat er geen aanleiding is tot verwijzing;

Laat de kosten de Staat ten laste.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 10 October 1952.

Voorzitter : M. Bail.

Raadsheer-Verslaggever : M. De Clippele.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayot de Termicourt.

Advocaten : Mrs Van Leynseele en Veldekens.

Rijksmaatschappelijke zekerheid. — Alleen de raad van beheer van de R.M.Z. of door die raad gemachtigde personen zijn bevoegd de R.M.Z. in rechte te vertegenwoordigen (art. 9 Besluitwet 28 December 1944). — Onwettigheid van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945.

Krachtens artikel 9 van het wetsbesluit van 28 December 1944 kan de R. M. Z. in rechte slechts vertegenwoordigd worden door zijn raad van beheer zelf of door degenen, die door die raad met die vertegenwoordiging regelmatig belast zijn.

Artikel 20 van het Besluit van de Regent van 16 Januari 1945, waarbij aan de algemeen-beheerder van de R. M. Z. de bevoegdheid wordt verleend om de Dienst te vertegenwoordigen in en buiten rechte, is in strijd met voormeld wetsbesluit van 28 December 1944 en heeft derhalve niet rechtsgeldig de in dat wetsbesluit gestelde regelen omtrent de vertegenwoordiging kunnen wijzigen.

De door de algemeen-beheerder van de R. M. Z. ingestelde voorziening in cassatie is op voormelde gronden niet ontvankelijk.

R. M. Z. t/ Kenkfabriek van Beernem.

Gelet op het bestreden vonnis, op 16 April 1951 gegeven door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge, uitspraak doende in hoger beroep;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door de verweerster voorgesteld :

Overwegende dat de voorziening ingesteld en betekend werd ten verzoeken van de heer Goldschmidt, algemeen bestuurder, die zich daartoe door artikel 20 van het Besluit van de Regent dd. 16 Januari 1945 gemachtigd verklaarde;

Overwegende dat luidens artikel 9 van het wetsbesluit van 28 December 1944 de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid een openbare instelling is en onder waarborg van de Staat beheerd wordt door een bestuursraad, samengesteld volgens de bij voormeld wetsbesluit bepaalde regelen;

Overwegende dat krachtens deze bepaling de bestuursraad in rechte de wettelijke vertegenwoordiger van de Rijksdienst is;

Dat de dienst slechts als vertegenwoordiger mag hebben de bestuursraad zelf of de personen, die door die raad daarmede regelmatig belast zijn;

Overwegende dat artikel 20 van het Besluit van de Regent dd. 16 Januari 1945 weliswaar bepaalt dat de algemeen-bestuurder, wiens aanstelling artikel 18 voorziet, bevoegd is om de dienst te vertegenwoordigen in en buiten rechte; doch dat dit uitvoeringsbesluit de regelen van vertegenwoordiging niet heeft kunnen wijzigen, zoals het wetsbesluit van 28 December 1944 ze heeft vastgesteld;

Dat het dienstengevolge niet op geldige wijze bevoegdheid aan de algemeen-bestuurder heeft kunnen verlenen om namens de Rijksdienst een voorziening in te stellen en te doen betekenen;

Dat derhalve de voorziening niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerster.

NOOT : Hetzelfde is uitgemaakt bij een arrest van dezelfde Kamer en dezelfde datum in de zaak R. M. Z. t/ Selliou P. De door de R. M. Z. ingestelde voorziening was eveneens gericht tegen een vonnis van de Rechtbank te Brugge, gewezen op 15 December 1950.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 6 November 1952.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : MM. Decleire (verslaggever) en De Bock.

1. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Aanwijzing van de tegenpartij (1).
2. Talen in bestuurszaken. — Openbare instellingen (2 en 3).
3. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Akten vatbaar voor beroep (2).
4. Regie van Telegraaf en Telefoon. — Gebruik der talen (2 en 3).
5. Administratieve akten. — Geldigheid. — Bevoegdheid (3).
6. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Akten vatbaar voor beroep. — Antwoord op een vraag om inlichting (4).

1. *De akte van de secretaris-generaal van het Ministerie van Verkeerswezen, die aan het personeel van de Regie van telegraaf en telefoon een beslissing van de Minister betreffende dit personeel doet kennen, en de akte van een ambtenaar van de Regie in die hoedanigheid optredend gaan van de Regie uit. Daar deze vertegenwoordigd is door de Minister van Verkeerswezen, dienen de ambtenaren die de verzoeker als tegenpartijen aangewezen heeft, buiten de zaak gesteld te worden.*

2. *De algemene order n° 50-31 van 26 Mei 1950 waarin de Minister van Verkeerswezen regelen formuleert betreffende de toepassing, op de Regie van telegraaf en telefoon, van artikel 9, § 1, der wet van 28 Juni 1932, heeft voorzieningen uitgevaardigd die de strekking en de uitwerking van een reglement hebben. Zij kan derhalve object zijn van een beroep tot nietigverklaring.*

3. *Krachtens artikel 67 van de Grondwet komt het de Koning toe de nodige maatregelen te treffen om uit het beginsel der wetten de gevolgen te halen die er natuurlijk uit voortvloeien.*

Ofschoon artikel 3 der wet van 19 Juli 1930 tot oprichting van de Regie van telegraaf en telefoon aan de Minister, tot wiens bevoegdheid telegraaf en telefoon behoren, de bevoegdheid verleend heeft om onder het in artikel 4 dezer wet gemaakte voorbehoud alle handelingen van beheer te verrichten, blijkt uit geen enkele der bepalingen van die wet dat de Minister de krachtens de Grondwet aan de Koning opgedragen macht zou hebben gekregen om de voor de uitvoering der wet van 28 Juni 1932 nodige maatregelen te nemen.

4. *Het schrijven waarbij de directeur van het personeel en van de algemene zaken der Regie van telegraaf en telefoon antwoordt op verschillende vragen door de verzoeker zowel in zijn hoedanigheid van permanent afgevaardigde van een syndicale organisatie als in eigen naam gesteld, is op zich zelf geen beslis-*

sing die vatbaar is voor vernietiging op grond van artikel 9 der wet van 23 December 1946.

Valkeners t/ Regie van telegraaf en telefoon, vertegenwoordigd door de Min. van Verkeerswezen, Malderez, secretaris-generaal van het Ministerie van Verkeerswezen en Bas, directeur van bestuur bij de Regie van telegraaf en telefoon.

Gezien het verzoekschrift van 10 Augustus 1950, waarbij Arthur Valkeners, bureelhoofd bij de Regie van telegraaf en telefoon, beroep instelt tot nietigverklaring :

1° van « de algemene order van de heer Secretaris-generaal van het Ministerie van Verkeerswezen van 26 Mei 1950, op 24 Juni 1950 ter kennis van verzoeker gebracht (referentie 50-31 D.C. 202.2) en waarbij bepaald wordt dat een tweetalige kandidaat niet in een andere taalstreek dan die van zijn taalrol kan worden benoemd tenzij hij de allereerste kandidaat voor zodanige benoeming is »;

2° van « de beslissing van de heer Minister van Verkeerswezen van ongekende datum, waarnaar in de algemene order, in het voorgaande lid bedoeld, verwezen wordt en welke over hetzelfde onderwerp handelt »;

3° van « de beslissing van 24 Juni 1950 van de heer Directeur van Bestuur Bas directeur van het Personeel en van de Algemene Zaken van de Regie van Telegraaf en Telefoon die, steunend op de in beide voorgaande leden bedoelde beslissingen en optredend in het raam van de delegaties van de Secretaris-generaal en de Minister van Verkeerswezen, weigert verzoeker op datum van 1 Juli 1949 een benoeming tot bureelhoofd te verlenen »;

Overwegende dat de akten bedoeld in 1° en 2° feitelijk op één beslissing neerkomen; dat verzoeker beroep instelt tot nietigverklaring van de beslissing welke de Minister van Verkeerswezen met betrekking tot de toepassing van artikel 9, § 1, van de wet van 28 Juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken heeft genomen, voor zover die beslissing op het personeel van de Regie van telegraaf en telefoon toepasselijk is verklaard; dat het beroep gericht is tegen de Regie van telegraaf en telefoon, vertegenwoordigd door de Minister van Verkeerswezen; dat de secretaris-generaal van het ministerie van Verkeerswezen, die alleen in zijn hoedanigheid van gemachtigde van de Minister is opgetreden, buiten de zaak dient gesteld;

Overwegende, wat betreft de beslissing van 24 Juni 1950 bedoeld in 3°, dat de directeur van bestuur Bas ter zake in zijn hoedanigheid van directeur van het personeel en van de algemene zaken van de Regie van telegraaf en telefoon is opgetreden; dat die akte eveneens uitgaat van de Regie van telegraaf en telefoon, vertegenwoordigd door de Minister van Verkeerswezen; dat directeur van bestuur Bas buiten de zaak dient gesteld;

A. Ten aanzien van de algemene order n° 50-31 van 26 Mei 1950.

1° *Nopens de ontvankelijkheid :*

Overwegende dat de tegenpartij de ontvankelijkheid van het beroep betwist; dat zij aanvoert dat de algemene order van 26 Mei 1950 uitsluitend bestemd is om « het personeel in te lichten over de zin van het bepaalde in artikel 9 van de wet van 28 Juni 1932 en over de wijze waarop het dient toegepast te worden »; dat « de lezing van de bestreden tekst voldoende is om

aan te tonen dat die tekst enkel bij wijze van inlichtingen was gegeven en geen enkele wijziging brengt in de rechtstoestand van de partijen : op zich zelf verleent hij geen enkel recht en kan hij derhalve uiteraard niemand benadelen »; dat de tegenpartij uit die overwegingen afleidt dat de algemene order van 26 Mei 1950 geen administratieve akte is waarvan de nietigverklaring op grond van artikel 9 van de wet van 23 December 1946 kan worden gevraagd;

Overwegende dat de bestreden beslissing de toepassing van artikel 9, § 1, van de wet van 28 Juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken betreft; dat luidens deze bepaling niemand, behoudens hetgeen de hoofdbesturen betreft, tot een der bij het eerste artikel bedoelde openbare ambten of betrekkingen kan worden benoemd of bevorderd, zo hij niet vertrouwd is met de taal der gemeente of der streek in dewelke hij zijn ambt of betrekking moet uitoefenen; dat deze bepaling het beginsel aanvaardt dat Franssprekende personeelsleden tot ambten bij het bestuur in het Vlaamse land zullen kunnen worden benoemd en omgekeerd;

Overwegende dat de algemene order van 26 Mei 1950 « een vervolg op algemene order n° 49-16 » van 25 Maart 1949 is; dat daarin het beginsel wordt gehandhaafd dat reeds in de algemene order van 25 Maart 1949 was neergelegd, namelijk dat de ambten zowel in Vlaanderen als in Wallonië respectievelijk aan Vlamingen en aan Walen moeten worden toegekend; dat alle afwijking van dit principe uitzondering moet blijven; dat de algemene order van 25 Maart 1949 een verzachtende bepaling invoerde ten voordele van de « eerste in aanmerking komende tweetalige kandidaat »; dat de algemene order van 26 Mei 1950, waarvan de nietigverklaring wordt gevraagd, beslist dat deze bepaling in strikte zin moet worden toegepast, « dit wil zeggen alleen in het geval dat de allereerste der (eentalige en tweetalige) kandidaten voor een benoeming tweetalig is »;

Overwegende dat de algemene order van 26 Mei 1950 verder bepaalt dat « de hoedanigheid van tweetalige voor het hier bedoelde geval slechts mag worden toegekend aan de personeelsleden die met beide landstalen vertrouwd zijn, dit wil zeggen dat de betrokkenen de tweede taal zo goed moeten kunnen spreken en schrijven als hun moedertaal, zodat zij door het publiek om zo te zeggen niet kunnen worden onderscheiden van hen die herkomstig zijn uit de streek waartoe zij niet behoren »;

Overwegende dat uit die teksten blijkt dat de Minister van Verkeerswezen met de regelen welke hij in de algemene order van 26 Mei 1950 over de toepassing van artikel 9, § 1, van de wet van 28 Juni 1932 formuleert, voorzieningen heeft uitgevaardigd die de strekking en de uitwerking van een reglement hebben; dat tegen zodanige bepalingen beroep tot nietigverklaring openstaat; dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid, welke de tegenpartij inroep, niet gegrond is;

2° *Ten gronde :*

Zonder dat het nodig is de overige middelen van verzoeker te onderzoeken :

Overwegende dat het krachtens artikel 67 van de Grondwet de Koning toekomt de verordeningmaatregelen te nemen, om uit het beginsel der wetten de gevolgen die er natuurlijk uit voortvloeien te halen; dat ofschoon artikel 3 van de wet van 19 Juli 1930 tot oprichting van de Regie van telegraaf en telefoon aan de minister tot wiens bevoegdheid telegraaf en telefoon behoren, onder het voorbehoud dat in artikel 4 van de wet wordt gemaakt, de bevoegdheid verleent om alle handelingen van beheer te verrichten, uit geen

enkele van de bepalingen van de wet van 19 Juli 1930 blijkt dat de minister tot wiens bevoegdheid telegraaf en telefoon behoren, de krachtens de Grondwet aan de Koning opgedragen macht zou hebben om de verordeningsmaatregelen nodig voor de uitvoering van de wet van 28 Juni 1932 te nemen; dat derhalve de Minister, met de uitvoeringsmaatregelen die het voorwerp zijn van de algemene order n° 50-31 van 26 Mei 1950, zijn macht heeft overschreden;

B. Ten aanzien van de beslissing van 24 Juni 1950 :

Overwegende dat het schrijven van 24 Juni 1950, aan verzoeker gericht door de directie personeel en algemene zaken van de Regie van telegraaf en telefoon, eenvoudig de tekst mededeelt van de algemene order n° 50-31 van 26 Mei 1950 en vaststelt dat verzoeker, die niet « de allereerste kandidaat was om tot de betrekking van bureauhoofd bevorderd te worden », niet in het Vlaamse land kon worden benoemd;

Overwegende dat het schrijven van 24 Juni 1950 een mededeling is waarin de directeur van het personeel en van de algemene zaken van de Regie van telegraaf en telefoon antwoordt op verschillende vragen, welke verzoeker zowel in zijn hoedanigheid van permanent afgevaardigde van een syndicale organisatie als in eigen naam had gesteld; dat het antwoord op die verschillende vragen op zich zelf niet een beslissing is vatbaar voor vernietiging op grond van artikel 9 van de wet van 23 December 1946; dat het beroep op dit punt niet ontvankelijk is,

Besluit :

Artikel 1. De algemene order van het ministerie van Verkeerswezen n° 50-31 van 26 Mei 1950 betreffende de toepassing van artikel 9, § 1, van de wet van 28 Juni 1932 wordt vernietigd voor zover het bepaalde in die algemene order op het personeel van de Regie van telegraaf en telefoon toepasselijk is gemaakt.

Voor het overige wordt het beroep verworpen.

Artikel 2. Dit arrest zal in zijn geheel in dezelfde vorm als de vernietigde akte worden bekendgemaakt.

Artikel 3. — De kosten, bepaald op 300 frank, zijn ten laste van de Regie van telegraaf en telefoon.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 12 November 1952.

Voorzitter : M. de Cock.

Raadsheren : M.M. J. Rutsaert en Hallemans.

Advocaat-Generaal : M. Mahaux.

Beslag op onroerend goed. — Hoger Beroep. — Tegen een verstekvonnis, waarbij een beslag is geldig verklaard, is hoger beroep niet ontvankelijk. — Bij verstek gewezen arresten niet vatbaar voor verzet.

Uit de artikelen 36, 37, 66 en 71 van de Wet van 15 Augustus 1854, in samenhang beschouwd, vloeit voort, dat tegen een verstekvonnis, waarbij een beslag geldig is verklaard, hoger beroep niet ontvankelijk is.

Luidens art. 70 van de wet van 15 Augustus 1854 zijn de bij verstek gewezen arresten niet vatbaar voor verzet.

Jackson t/ Dienst van het Sequester.

Gezien het door beroepers Jackson-Develder op 18 Augustus 1952 ingesteld hoger beroep tegen het vonnis, op 14 Juli 1952 bij verstek gewezen bij nalatigheid om te concluderen;

Overwegende dat beroepers, na instelling van het hoger beroep in gebreke blijven voor het Hof te concluderen;

Overwegende dat uit de combinatie van de artikelen 36, 37, 66 en 71 van de Wet van 15 Augustus 1854 voortvloeit dat tegen een vonnis bij verstek, dat een beslag geldig verklaart, hoger beroep niet ontvankelijk is (zie Rép. Prat. Droit Belge V° Saisie immobilière Nr 524);

Overwegende dat luidens artikel 70 der Wet van 15 Augustus 1854 de bij verstek gewezen arresten niet vatbaar zijn voor verzet;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der Wet van 15 Juni 1935, dat werd toegepast;

Gehoord de Heer Advocaat-generaal Mahaux in zijn ter openbare zitting uitgebracht eensluidend advies,

uitspraak doende bij verstek bij nalatigheid van beroepers om te concluderen en bij een arrest, dat niet vatbaar is voor verzet, machtigt ambtshalve beroepster Develder Yvonne Marie om in rechten te treden,

Verklaart het hoger beroep niet ontvankelijk;

Zegt dat de kosten van hoger beroep door de koper zullen betaald worden als kosten van tenuitvoerlegging overeenkomstig de bepalingen van de voorwaarden.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 2 April 1952.

Voorzitter : M. D. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. Louveaux en de Vreese.

O. M. : M. Bonte.

Advocaten : Mrs Willem Melis en Claeyss Boulaert.

Belastingen. — De bedrijfsbelasting en daarmee gelijkgestelde belastingen (extra- of speciale belasting) kunnen op de goederen van de vrouw alleen worden verhaald, wanneer de bedrijfsinkomsten van de man en die van de vrouw worden samengevoegd. — Belastingwetten zijn van strikte uitlegging.

Naar de bewoordingen van art. 35 § 2 van de samengeordende wetten op de inkomstenbelasting, zoals dit gewijzigd werd bij art. 11 van de wet van 20 Augustus 1947, mogen de bedrijfsbelasting en daarmee gelijkgestelde belastingen (extra of speciale belasting) op de goederen van de vrouw verhaald worden, alleen wanneer de bedrijfsinkomsten van de man en die van de vrouw worden samengevoegd.

De eerste alinea van voornoemd art. 11 der wet van 20 Augustus 1947 verwijst inderdaad uitdrukkelijk naar het geval van samenvoeging der bedrijfsinkomsten, voorzien bij art. 35 § 2 der samengeordende wetten. Belastingwetten moeten in beperkte zin worden uitgelegd.

Lecluyse-Jomat t/ Beheer van Financiën.

Overwegende dat derde geïntimeerde alhoewel beoorlijk gedagvaard ter terechtzetting niet verschijnt;

Overwegende dat de echtgenoot van appellante, Lecluyse Eduard, door de Krijgsraad te Gent bij vonnis

van 23 Juni 1945 op tegenspraak wegens economische collaboratie met de vijand tot de doodstraf veroordeeld werd, dat dit vonnis bij arrest van het Krijgshof, wijzende bij verstek op 24 Juni 1946, bekrachtigd werd;

Overwegende dat appellante zich derhalve in de voorwaarden bevindt, voorzien bij artikel 222, 2° van het Burgerlijk Wetboek om zonder machtiging van de man in rechte te verschijnen;

Overwegende dat door Meester Hebbelynck, verschijnende voor de Dienst van het Sequester, ter zitting verklaard werd dat hij zich gedraagt naar het oordeel van het Hof;

Overwegende dat Lecluyse Eduard niet verschijnt, noch iemand voor hem;

Overwegende dat de Belgische Staat niet betwist dat appellante, met voornoemde Lecluyse gehuwd is onder het stelsel van de scheiding van goederen; dat insgelijks niet wordt betwist dat het beslag gelegd werd op een onroerend goed, in 1941 op naam van appellante gekocht tijdens het huwelijk;

Overwegende dat voornoemd beslag de uitvoering is van belastingskohieren, uitvoerbaar verklaard op naam van de man en behelzende de extra-belasting (waarschijnlijk wordt hier de speciale belasting bedoeld), grondbelastingen en niet nader omschreven inkomstenbelastingen;

Overwegende dat appellante tegen het beslag aanvoert dat naar de termen van artikel 35 par. 2 van de samengeordende wetten op de inkomstenbelasting, zoals het gewijzigd werd bij artikel 11 van de wet van 20 Augustus 1947, de invordering van de bedrijfsbelasting en de ermee gelijkgestelde belastingen (extra- of speciale belasting) slechts op de goederen van de vrouw mag geschieden, wanneer « de bedrijfsinkomsten van de man en die van de vrouw worden samen-gevoegd »;

Overwegende inderdaad dat de eerste alinea van voornoemd artikel 11 der wet van 20 Augustus 1947 uitdrukkelijk verwijst naar het geval van samenvoeging der bedrijfsinkomsten, voorzien bij artikel 35 par. 2 der samengeordende wetten; dat fiscale wetten in engen zin dienen te worden uitgelegd;

Dat artikel 11 van de wet dd. 20 Augustus 1947 in de samengeschaalde wetten op de inkomstenbelastingen ingelast werd met de bedoeling een leemte aan te vullen en voor de bedrijfsbelasting dezelfde schikkingen te treffen als voor de aanvullende personele belasting, uitdrukkelijk verwijzende naar artikel 43 par. 1 van de samengeordende wetten;

Overwegende dat bedoeld artikel 43, par. 1, zonder enige twijfel slechts van toepassing is, wanneer de inkomsten van de echtgenoten worden samen-gevoegd;

Overwegende dat de Staat toegeeft dat ter zake appellante geen bedrijfsinkomsten had, maar aanvoert dat de aanvullende personele belasting alleszins op de goederen van appellante mag worden verhaald;

Overwegende dat dan ook de Staat behoort het bedrag aan te duiden voor hetwelk de aanvullende personele belasting voorkomt in het opgevorderde bedrag van fr. 1.148.789,—;

Overwegende dat appellant bovendien aanvoert dat de dienst van het Sequester een bezwaarschrift zou hebben ingediend tegen de ingekohierde belastingen; dat zij er het bewijs niet van overlegt en dat trouwens voornoemde Dienst de bevoegdheid niet bezit om dergelijk bezwaar in te dienen, daar hij de veroordeelde niet ventegenwoordigt;

Om die Redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord de heer Substituut Procureur-Generaal Bonte in zijn eensluidend advies;

Alle verdere besluiten als ongegrond afwijzende;

Ontvangt het hoger beroep en verklaart het gedeeltelijk gegrond; verleent verstek tegen Lecluyse Eduard bij gebreke om te verschijnen;

Geeft akte aan de Dienst van het Sequester, dat hij zich gedraagt naar de wijsheid van het Hof, en, vooreer ten gronde te beslissen, beveelt aan de Belgische Staat en Ontvanger der Directe Belastingen te Sint Niklaas-Waas;

1. Het bewijs te leveren dat onder de gevorderde belastingen aanvullende personele belastingen voorkomen, welke geheven werden onder meer op inkomsten van appellante, en

2. Het gezamenlijk bedrag aan te geven van de aanvullende personele belastingen;

Houdt de beslissing omtrent de kosten aan.

NOOT : Het principe, ingeschreven in de artikelen 35 en 42 van de samengeschaalde Wetten op de Bedrijfsbelasting, waarbij voorzien wordt, dat sommige belastingen, door de echtgenoot verschuldigd, ook kunnen verhaald worden op de eigen goederen van de van goederen gescheiden echtgenote, heeft als grondslag het bestaan zelf van belastbare inkomsten van de beide echtelieden, welke, nadat zij afzonderlijk werden verkregen, naderhand werden samen-gevoegd.

Art. 35 § 2 van de S.W. B. I. zegt : « De bedrijfsinkomsten van de man en de vrouw worden samen-gevoegd, welk ook het huwelijksstelsel weze, dat aanvaard werd en de aanslag wordt gevestigd op de naam van het gezinshoofd.

« De invordering van de belasting ten laste van de echtgenoot *overeenkomstig de vorige alinea*, mag worden vervolgd op de roerende of onroerende goederen van de vrouw, tenzij... ».

Deze interpretatie wordt overigens bevestigd door de tekst van art. 43 § 2 : « De aanslagen worden gevestigd op naam van het gezinshoofd en de invordering er van kan worden vervolgd op al de inkomsten en goederen, roerende of onroerende, *van de personen waarvan de inkomsten werden samen-gevoegd* »;

Zie in dezelfde zin : C. de Mey. Journal Pratique de Droit Fiscal, 22e Jrg., nrs 2-3, blz. 57. Retenons des précisions que nous venons de donner au sujet des intentions du législateur et de la portée du texte que la possibilité du recouvrement de la taxe professionnelle, de la contribution nationale de crise et des impôts sur les biens propres de la femme séparée de biens n'existe que si les conditions d'application de l'ancien art. 35 § 2 sont réalisées, c.à.d. si les revenus *professionnels* des deux époux sont cumulés, ce qui nous paraît exclure l'hypothèse où l'épouse séparée de biens n'a pas eu de revenus professionnels propres.

Zie verder nog : Hof van Beroep Gent, 23 April 1947 in de zaak Min. v. Fin. c. Gouman en Braeckeleer. — Beroep Gent, 29 Nov. inz. Debatty (R.W. 1950, kol. 1072).
W. M.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

1e Kamer. — 20 Juni 1952.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechtsers : M.M. Kerkhove en Dhanens.

O. M. : M. Lockaert.

Nationaliteit. — De vrouw, die Belg wordt door haar huwelijk met een Belg, wordt niet geacht de Belgische nationaliteit «vrijwillig» te verkrijgen in de zin van art. 5 van het K.B. van 14 December 1932. — Het minderjarig kind, waarover zij het recht van bewaking uitoefent, wordt dus niet van rechtswege Belg. — Het kan het worden door optie.

De vrouw, die door haar huwelijk met een Belg de Belgische nationaliteit verkregen heeft, kan niet geacht worden vrijwillig de hoedanigheid van Belg in de zin van artikel 5 van het K. B. van 14 December 1932 te hebben verworven. Het verkrijgen van de Belgische nationaliteit is immers een wettelijk gevolg van het huwelijk, onverschillig of de wil van de vrouw op de nationaliteitsverkrigting gericht was. Het minderjarig kind, waarover zij het recht van bewaking uitoefent, wordt dus niet van rechtswege Belg.

De verklaring van nationaliteitskeuze, door het kind afgelegd, komt derhalve in aanmerking voor aanneming door de Rechtbank.

Dejas, Serge.

Aangezien de voorgeschreven formaliteiten werden in acht genomen;

Overwegende dat artikel 5 van de wet op vererving, het verlies en de herkrigting van de nationaliteit (K. B. van 14 December 1932) bepaalt dat minderjarige niet geëmancipeerde kinderen Belgen worden, wanneer de ouder die over hen het recht van bewaken uitoefent, vrijwillig de staat van Belg verkrijgt of terugbekomt;

Overwegende dat de moeder van verzoeker, van Belgische nationaliteit, door haar eerste huwelijk met een Frans onderdaan de Franse nationaliteit verworven heeft;

Dat zij bij vonnis der Rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement Kortrijk, dd. 29 Augustus 1940 de echtscheiding bekomen heeft ten haren voordele;

Dat bij ditzelfde vonnis het minderjarig gemeenschappelijk kind Serge haar werd toevertrouwd; zodat zij de bewaking erover bekomen heeft;

Overwegende dat de moeder van verzoeker door haar nieuw huwelijk op 28 Mei 1943 met een Belgisch onderdaan de Belgische nationaliteit verworven heeft;

Dat verzoeker toenmaals nog minderjarig was en niet ontvoogd;

Overwegende dat men zich dus kan afvragen of verzoeker dan van rechtswege krachtens artikel 5 de nationaliteit van zijn moeder, die het recht van bewaking over hem uitoefende, niet heeft gevolgd, zodat hij van dan af Belg zou geweest zijn;

Overwegende dat door de woorden «vrijwillig de staat van Belg verkrijgt of terug bekomt», de wetgever diegenen uitgesloten heeft, die de Belgische nationaliteit niet verkrijgen tengevolge van een vrije keuze;

Dat wel is waar de vreemde vrouw, welke huwt met een Belgisch onderdaan door een vrije daad in het huwelijk treedt, maar de verkrijging der Belgische nationaliteit ten gevolge van dit huwelijk enkel een

wettelijk gevolg is; waarop haar wil niet behoeft gericht te zijn;

Overwegende dat derhalve artikel 5 in dusdanige gevallen geen toepassing vindt (Standaert, Nationalité belge, blz. 81);

Aannemende de beweegredenen van het verzoek;

Gezien artikel 10 der samengeordende wetten op het verkrijgen, verliezen en herwinnen der nationaliteit (K. B. 14 December 1932), en artikel 1 van de wet van 31 December 1951;

Gelet op de artikelen 2 en 9 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Verklaart regelmatig en geldig en willigt dienvolgens in de verklaring tot het verkrijgen der Belgische nationaliteit, gedaan vóór de Heer Procureur des Konings te Kortrijk op 28 Februari 1952, door Dejas Serge, geboren te Moeskroen, de 30 Juli 1935, zoon van Eugène en van Hosten Raymonde-Sidonie, fabriekwerker, ongehuwd, wonende te Moeskroen, rue du Roitelet n° 72;

Beveelt dat het beschikkende gedeelte van dit vonnis zal overgeschreven worden in de boeken van de Burgerlijke Stand te Moeskroen en dat er melding van zal gemaakt worden op de rand van de geboorteakte van voornemde Dejas Serge;

Kosten ten laste van verzoeker.

ONDERZOEKSRECHTER TE VEURNE

26 Augustus 1952.

Rechter : M. Van Acker.

Voorlopige hechtenis. — Rechter van instructie niet door de kwalificatie van het O.M. gebonden. — Begrip verkrachting.

Voorlopige hechtenis; de rechter van instructie is niet gebonden door de kwalificatie door het O. M. aan de feiten gegeven.

Ook voor de in lid 3 van artikel 50 van de wet van 15 Mei 1922 (artikel 374, lid 3 W. v. S.) bedoelde verkrachting is vleeselijke gemeenschap vereist.

Geen voldoende redenen aanwezig om de voorlopige hechtenis van verdachte te bevelen.

R. F.

Gezien de vordering van de heer Procureur des Konings bij deze rechtbank van 22 Augustus 1952;

In de zaak ten laste van R. F.;

Verdacht van :

1) inbreuk op artikel 375 W.v.S. (artikel 50 wet van 15 Mei 1912),

2) inbreuk op artikel 372 W.v.S. (artikel 48 wet van 15 Mei 1912),

3) inbreuk op artikel 385 W.v.S. (artikel 53 wet van 15 Mei 1912),

te ... op verschillende tijdstippen, terwijl nog geen verjaring is ingetreden,

strekkende tot het stellen van verdachte in voorlopige hechtenis;

Gezien de stukken der procedure;

Gehoord verdachte ...;

Overwegende dat het feit, zoals omschreven door het Openbaar Ministerie onder nummer 1, strafbaar is gesteld met dwangarbeid van 15 tot 20 jaar bij lid 4 van artikel 375 W.v.S. (artikel 50, wet van 15 Mei 1912);

Overwegende dat de onderzoeksrechter niet gebonden is aan de kwalificatie door het Openbaar Ministerie aan de feiten gegeven, maar tot plicht heeft na te gaan of er tegen verdachte voldoende bezwaren voorhanden zijn van aard om de voorlopige hechtenis, zelfs op voet van artikel 1, lid 3, van de wet van 20 April 1874 te wettigen. (Cassatie, 5 Augustus 1910);

Overwegende dat voor verkrachting nodig is dat vleselijke gemeenschap heeft plaats gehad, d.w.z. dus volledige geslachtsbetrekkingen; dat de bij lid 3 van artikel 50 van de wet van 15 Mei 1912 bedoelde verkrachting geen andere betekenis heeft dan de in lid 1 van dezelfde wet vermelde;

Overwegende dat blijkt uit het proces-verbaal van verhoor van getuige V.E. dd. 26 Augustus 1952 en uit het verslag van de wetsdokter, dat in casu de geslachtsbetrekkingen niet volledig waren of zelfs niet konden zijn;

Overwegende, voor wat betreft het stellen van verdachte in voorlopige hechtenis op voet van artikel 1 lid 1 en 2 van de wet van 20 April 1874, verdachte zijn verblijf in België heeft en er verder, gezien de hoge ouderdom (77 jaar), geen voldoende redenen voorhanden zijn om zijn voorlopige hechtenis te bevelen;

Om deze redenen,

Wij, Onderzoeksrechter,

Gelet op de bepalingen van de wet van 15 Juni 1935;

Beslissend op de vordering van de heer Procureur des Konings;

Zeggen voor recht dat er geen gronden zijn om de voorlopige hechtenis van verdachte te bevelen.

NOOT: 1) De onderzoeksrechter is in zake voorlopige hechtenis niet gebonden aan de kwalificatie door het O.M. aan de feiten gegeven.

Hoewel het feit, zoals door het O.M. gekwalificeerd, strafbaar gesteld is met dwangarbeid van 15 tot 20 jaar of meer (lid 3 artikel 1 wet van 20 April 1874) is de onderzoeksrechter niet gebonden aan het advies van het O.M., wanneer hij van oordeel is dat de verdachte in vrijheid moet worden gelaten; de onderzoekende magistratuur heeft de plicht na te gaan of het feit juist werd omschreven en er voldoende aanwijzingen voorhanden zijn. Hij heeft echter eventueel te oordelen of er geen aanleiding is tot aanhouding op voet van lid 1 en 2 van de wet van 20 April 1874.

2) Voor inbreuk op lid 3 artikel 50 van de wet van 15 Mei 1912 (artikel 375 W.v.S.) is vereist, dat er evenals in het bij lid 1 van hetzelfde artikel bedoelde geval vleselijke gemeenschap heeft plaats gehad. « Le rapprochement charnel » in de Franse tekst heeft geen andere betekenis dan de eigenlijke geslachtsbetrekking met of zonder zaaduitstorting in de geslachtsorganen van het slachtoffer.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

1e Kamer. — 12 April 1952.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs Vandermeersch en Bulckaert.

Rechterlijke schuldvergelijking. — Wedereis. — Bevoegdheid der Rechtbank van Koophandel. — Ontvankelijkheid van de wedereis.

Het invoeren van rechterlijke schuldvergelijking is een wedereis.

De Rechtbank van Koophandel is bevoegd van een wedereis kennis te nemen, indien zoals in onderhavig geval, de verweerder op de wedereis handelaar is en wegens handelsdaden aangesproken wordt.

De wedereis is onvankelijk, wanneer de hoofdeis onvankelijk is, de wedereis tegen de hoofdeis wordt gesteld, in wezen een eis is, die ten doel heeft de gevolgen van de hoofdeis te verminderen of te ontzenuwen en de beslissing over de hoofdeis niet al te veel vertraging lijdt door de behandeling van de ingestelde wedereis.

Niet is vereist dat de wedereis uit dezelfde oorzaak als de hoofdeis voortspruit; slechts enig, hoewel los verband met de hoofdeis is voldoende. De rechterlijke compensatie schept op zichzelf een verband tussen beide eisen.

Schepers t/ Priem.

Gezien de dagvaarding van 14 April 1951, waarbij eiser Priem van verweerder Schepers betaling vordert van 28.221 frank als verschuldigd saldo wegens levering van aardappelen met de wettelijke rente vanaf 8 December 1950, dag der sommatie, de rechterlijke intresten en de kosten van het geding, alsmede 100 frank voor kosten van sommatie;

Gezien het verstekvonnis van 6 October 1951, de betekening ervan aan de schoonbroeder van verweerder op 20 November en het verzetsexploot van 28 November 1951, behoorlijk gemotiveerd;

Overwegende dat het verzet, tijdig ingesteld en behoorlijk gemotiveerd, onvankelijk is;

Overwegende dat opposant de bij het verstekvonnis erkende schuld van 28.221 frank niet betwist, maar betaling inroept van 16.671 frank in handen van de vrouw van hoofdeiser en bij wijze van rechterlijke compensatie wedereisen instelt, aanvoerend dat de hoofdeiser hem wegens verkoop van 2.000 kgr. plant-aardappelen op 18 November 1950 6.890 frank verschuldigd is en dat de hoofdeiser hem op 8 November 1950 vervroren aardappelen leverde, zodanig dat opposant uit die hoofde en uit hoofde van vervoerkosten naar Luik 4.750 frank van de hoofdeiser vorderen mag;

I. Betaling van 16.671 frank :

Overwegende dat de hoofdeiser deze zogezegd aan zijn vrouw gedane betaling ontkent;

dat diegene, die zijn bevrijding inroept, dit moet bewijzen en wel voor dergelijk bedrag schriftelijk, wat opposant niet doet;

dat opposant het alleen aan zichzelf te wijten heeft, wanneer hij dit bewijs niet leveren kan;

II. Rechterlijke compensatie :

Overwegende dat het invoeren van rechterlijke compensatie een wedereis is (R. P. D. B., Ve Demande reconventionnelle, 133 en 134);

Overwegende dat de hoofdeiser de onontvankelijkheid van de wedereisen van opposant opwerpt, omdat deze wedereisen niet « ex eadem causa » als de hoofdeis voortspruiten;

Overwegende dat onderscheid moet gemaakt worden tussen de ontvankelijkheid van de wedereis en de bevoegdheid der Rechtbank, die over de wedereis moet uitspraak doen;

Overwegende dat het door de hoofdeiser ingeroepen artikel 37 der wet op de bevoegdheid, gewijzigd door de wet van 15 Maart 1932, alleen de kwestie der bevoegdheid regelt;

dat volgens het gemeen recht in zake bevoegdheid de Rechtbank van Koophandel, bij wie een ontvankelijke hoofdvordering hangende is, slechts kennis kan nemen van een wedereis, waarvoor de Rechtbank « ratione materiae » bevoegd ware, indien de wedereis als hoofdeis werd ingesteld (Fredericq, Tr. de D.C.B., T. 1, pag. 516 en art. 50 der wet op de bevoegdheid);

dat de door art. 8 der wet van 15 Maart 1932 aangebrachte wijziging ten doel had de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel in zake wedereisen uit te breiden en de Rechtbank bevoegd te maken voor een wedereis steunend op een onrechtmatige daad en voor een wedereis, spruitend uit het contract of het feit, dat ten grondslag ligt aan de hoofdeis (zie Hrb. Brussel, 24 Maart 1936, Pas. 1937, III, 37; Fredericq, Tr. D.C.B., T. 1, pag. 518; R.P.D.B. V° Compétence en matière civile et commerciale, Addendum n° 6, 2° lid);

Overwegende dat ter zake der onderhavige wedereisen de Rechtbank bevoegd is krachtens haar algemene bevoegdheid, daar wederverweerder handelaar is en aangesproken wordt wegens handelsdaden;

Overwegende dat, wat de ontvankelijkheid van de wedereis betreft, deze ontvankelijk is, wanneer de hoofdeis ontvankelijk is, de wedereis tegen de hoofdeis wordt gesteld, wezenlijk een eis is, die tot doel heeft de gevolgen van de hoofdeis te verminderen of te ontzenuwen en de beslissing over de hoofdeis niet al te veel vertraging lijdt door de ingestelde wedereis;

Overwegende dat de wedereis niet « ex eadem causa » als de hoofdeis moet voortspruiten, maar dat slechts enig, hoewel los verband met de hoofdeis ter vermindering of ontzenuwing volstaat om de wedereis ontvankelijk te verklaren. (R.P.D.B. V° Demande reconventionnelle, n° 5 in fine, n° 13, 50 en 57);

Overwegende dat de wedereis, strekkende tot rechterlijke compensatie tussen hoofd- en wedereis ten doel heeft de gevolgen van de hoofdeis te verminderen of te ontzenuwen;

dat niet vereist is dat de wedereis tot rechterlijke compensatie daarenboven nog enige andere band van een minimum verknochtheid met de hoofdeis heeft om ontvankelijk te zijn, daar de rechterlijke compensatie op zichzelf een band tussen beide eisen schept (zie Brussel, 6 Maart 1931, Pas. Maart 1932, III, 43, met nota; Cass. Fr. 8 Nov. 1933, Sirey, 1934, I, 55; art. 464, 1° lid R. V.; art. 1289 B. W.; *contra*: Hrb. Brugge, 20 Maart 1951, R. W. 22 April 1951, k. 1233 en Hrb. Kortrijk, 2e kamer, 18.9.1951, R.W. 6 April 1952, k. 1303; de ingeroepen rechterlijke compensatie schept een voldoende band, maar de wedereis zal in deze gevallen zeer dikwijls niet ontvankelijk zijn, omdat hij het wijzen van de hoofdeis al te zeer vertraagt);

Overwegende dat ter zake de wedereis niet alleen strekt tot rechterlijke compensatie, maar, wat betreft de vordering van 4.750 fr. voortspruit uit het in de hoofdeis van 8 November 1950, wagon 2141, bedoelde koopcontract;

Overwegende dat de Rechtbank dienvolgens bevoegd is en de wedereisen ontvankelijk zijn;

Overwegende dat de wedereis, waarbij wedereiser 6.800 fr. vordert uit hoofde van verkoop en levering aan wederverweerder op 18 November 1950 van 2.000 kgr. plantaardappelen tegen 340 fr. franco de 100 kgr. niet bewezen is; dat, volgens de geldende rechtspraak getuigenbewijs voor dergelijke koop-verkoop van 6.800 frank niet is toegelaten;

Overwegende dat de wedereis, strekkende tot betaling door wederverweerder van 4.750 fr. als prijsvermindering wegens koopvernietigende gebreken van aardappelen, die wedereiser van wederverweerder kocht en die door wederverweerder rechtstreeks van Boezinge naar de protesterende koper van wedereiser te Luik werden gestuurd, slechts ten dele gegrond is; dat wedereiser niet bewijst, dat de gevorderde vervoerkosten ten laste van wederverweerder vallen; dat wedereiser echter niet door de verkoper verwittigd werd van dag en uur der lading van de waar, zodat wedereiser de waar niet te Boezingen aanvaardde;

dat wedereiser-koper regelmatig blijkens telefoongesprekken, telegrammen en een brief van 14 November 1950 bij de verkoper reclamdeerde over de slechte hoedanigheid van de waar, waartegen de verweerder niet opkwam, zodat wedereiser terecht 12.000 kgr. × 25 fr. per 100 kgr., d.i. 3.000 fr. van zijn schuld, groot 12.400 fr. aftrekt;

dat dienvolgens rechterlijke compensatie werkt tot beloop van 3.000 fr.;

Om deze Redenen :

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Ontvangt het verzet en verklaart het slechts ten dele gegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis voor 28.221 fr. min 3.000 fr. blijft dus 25.221 frank, met de rechterlijke rente;

Legt de kosten van het verstekvonnis ten laste van opposant evenals 4/5e der kosten van het verzet, de overige kosten zijnde ten laste van de hoofdeiser;

Ontzegt de rest van de hoofdeis;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

NOOT : Wat de vraag betreft, welke band tussen een tot rechterlijke schuldvergelijking strekkende wedereis en de hoofdeis moet bestaan, zie in tegenovergestelde zin een vonnis van dezelfde Rechtbank *Tweede kamer* d.d. 6 April 1952, gepubliceerd in R.W. 1951-1952, 1303.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

11e Kamer. — 24 Juli 1952.

Voorzitter : M. Raymaekers.

Referendaris : M. Van der Gucht.

Advocaten : Mrs P. Speyer en J. Van Waeg.

Handelsschuld. — Koop en verkoop of commissiecontract? — Bewijslast. — In zaken van koophandel is de ingebrekestelling vormvrij. — Vordering luidende in vreemde valuta te beschouwen als vordering van koopwaar. — Waardevermindering van de vreemde valuta : recht op schadevergoeding. — Schuldvergelijking tussen in verschillende valuta's luidende schulden.

De levering van koopwaren geschiedt normaal kracht

tens koopovereenkomst, terwijl de levering krachtens commissiecontract uitzondering is. De partij, die beweert dat de levering ingevolge commissiecontract geschied is, moet zulks bewijzen.

In zaken van koophandel is de ingebrekestelling niet aan bepaalde vormen onderworpen; het is voldoende dat de schuldenaar geen twijfel kan hebben omtrent de bedoeling van de schuldeiser om hem in gebreke te stellen. In het onderhavige geval volgde het vereiste van een regelmatige en onmiddellijke betaling trouwens uit de aard zelf van de overeenkomst, zodat een ingebrekestelling niet noodzakelijk was.

Een inschuld in vreemde munt moet als een vordering van koopwaar worden beschouwd, zodat de schuldeiser recht heeft op schadevergoeding in de mate waarin hij schade of waardevermindering van de verschuldigde zaak ingevolge wanprestatie van de schuldenaar kan bewijzen. De Rechter moet het verlies, dat de schuldeiser in zijn vermogen lijdt, waarden.

De wet van 29 April 1935 wijkt niet af van het beginsel dat het vermogen van de schuldeiser in zijn vorige staat moet hersteld worden. De schuldeiser, die ingevolge de wanprestatie van de schuldenaar door de waardevermindering van de munt, waarin de schuld bepaald was (in casu de Nederlandse gulden), schade heeft geleden, heeft recht op vergoeding van de geleden schade.

Schuldvergelijking kan worden ingeroepen indien de tegenover elkaar staande schuldvorderingen in verschillende valuta's luiden.

Vennootschap onder de firma Italiaander t/ Bierman.

Overwegende dat de eis er toe strekt verweerder te horen veroordelen aan eisers te betalen de som van 505.419,50 frank voor levering van waren, onder aftrek van wat verweerder mocht bewijzen betaald te hebben;

Dat subsidiair de eis er toe strekt verweerder te horen veroordelen een som van 403.541,40 frank te betalen voor levering van waren en de som van 101.878,10 frank als schadevergoeding, te verminderen of te verhogen tijdens het geding;

Overwegende dat het eerste geschil tussen partijen betreft de aard van de overeenkomst, ingevolge welke eisers tussen 9 Juni en 23 Juli aan verweerder voor een bedrag van 30.729,50 gulden tomaten en andere waar leverden;

Dat verweerder beweert opgetreden te zijn als commissienair, terwijl eisers beweren dat de overeenkomst een verkoop was;

Overwegende dat verweerder beweert dat in de handel van fruit en groenten de bestelling van waren in vaste rekening, d.i. de vaste verkoop, niet gebruikelijk is, doch het algemene regel in dergelijke handel is, dat de invoerder normaal als commissienair optreedt;

Dat verweerder om zijn standpunt te bewijzen een verklaring inroept van de Voorzitter van de Belgische Nationale Federatie van invoerders, uitvoerders en groothandelaars in fruit en groenten en dienvolgens meent de bewijslast ten laste van eisers te mogen leggen;

Overwegende dat de bovenvermelde verklaring niet in zeer duidelijke bewoordingen is gesteld; dat bovendien eisers een verklaring van het Nederlandse Bedrijfschap in groenten en fruit voorleggen, waaruit zou blijken dat de handel tussen België en Nederland meestal in vaste verkoop geschiedt;

Dat de blote bevestiging van verweerder niet kan

opwegen tegen de vaste regel, dat normaal een levering van koopwaar het gevolg is van een koopovereenkomst en de levering op commissie uitzondering is;

Dat hij, die een gewoonte inroept, deze moet bewijzen en de bewijslast niet kan omkeren;

Dat trouwens de verhandelingen tussen partijen er op wijzen dat zij een vaste verkoop hebben bedoeld; dat de litigieuze levering dagtekent van 9 Juli 1949 en eisers op 7 Juli, d.i. twee dagen vroeger, een andere levering van tomaten gedaan hadden aan verweerder en deze levering als een koop ontvangen, aanvaard en betaald werd door verweerder;

Overwegende dat een verandering in de verhouding tussen partijen en de vervanging van de verkoop door een commissiecontract duidelijk zouden moeten blijken;

Dat verweerder de betaling van 66.847,80 frank op 19 September 1949 niet kan inroepen als een betaling van commissierekening, vermits hij eerst op 18 December 1949, d.i. zes maanden na de laatste zending, commissiefacturen aan eisers toezond en deze laatsten onmiddellijk protesteerden;

Dat bovendien op 12 Augustus 1949 eisers tabellen deden geworden met voorstellen van wederzijdse betalingen, daar eisers van hun kant regelmatig waren kochten van verweerder en op het principe van die wederzijdse betalingen geen protest kwam vanwege verweerder;

Dat verweerder aldus als vaste koper dient te worden beschouwd; dat hij in ieder geval niet bewijst enkel als commissienair te zijn opgetreden;

Overwegende dat het tweede geschil tussen partijen de koers van de betaling van de gulden betreft; dat verweerder beweert gerechtigd te zijn de koopwaar te betalen tegen de huidige koers van de gulden, terwijl eisers beweren de koers van 16,54 frank te mogen eisen, zijnde de koers van de dag, waarop de som verschuldigd was;

Overwegende dat de handelsverhouding tussen partijen nader dient te worden bepaald;

Dat beide partijen handel drijven in fruit en groenten; dat thans beiden in Nederland gevestigd zijn, doch verweerder in Brussel gevestigd was op het ogenblik der feiten; dat, zoals reeds hierboven omschreven, zowel de leveringen in fruit en groenten van eisers aan verweerder als de leveringen van verweerder aan eisers geschieden ingevolge koop- en verkoopovereenkomsten; dat verweerder thans niet meer betwist, dat hij zelf, en niet de Vennootschap « Groenten en Fruit Import N.V. », de mede-contractant is van eisers; dat niet betwist wordt dat eisers voor een bedrag van 235.967,50 frank waren hebben gekocht van verweerder en compensatie zal moeten geschieden tussen de twee schulden;

Overwegende anderzijds dat uit de gegevens der bundels blijkt, dat de wederzijdse leveringen tussen partijen elkaar in grote mate dekken; dat niet betwist wordt dat, indien de betalingen enerzijds in Belgische franken moesten geschieden en anderzijds in gulden, dit enkel was omwille van de bestaande voorschriften voor het buitenlandse betalingsverkeer; dat deze reglementering nochtans door partijen aangenomen was en dus geacht moet worden in de overeenkomst te zijn opgenomen;

Dat anderzijds partijen niet hun handelsbetrekkingen tot één enkele wederkerige koop- en verkoopovereenkomst hebben beperkt, doch de overeenkomsten met regelmatigheid elkander opvolgden; dat mag aangenomen worden, dat tussen partijen een lopende rekening zou bestaan hebben, indien de overheidsbepalingen de verplichting niet hadden opgelegd in vreemde munt te betalen;

Overwegende dat deze verplichting vrij werd na-

geleefd en de facturen van eisers de betaling in gulden vragen;

Dat uit die feitelijke verhoudingen dient te worden afgeleid, dat door geen van beide firma's in dergelijke uitvoer, waar bestendig de grootste omzet wordt beoogd, credit kon toegestaan worden en contant moest betaald worden; dat dit bevestigd wordt door de vermeldingen op de uitvoervergunningen; dat dit eveneens blijkt uit de brief van aanleggers van 12 Juli 1949, waar een afspraak wordt bevestigd en waarbij een wederzijdse en snelle regeling van betaling wordt voorzien;

Dat indien verweerder betwist deze wel bepaalde regeling te hebben aangenomen, niet kan betwist worden dat een dergelijke afspraak plaats vond en eisers aangedrongen hebben om een snelle wederzijdse betaling te bewerkstelligen, maar ook om verweerder, die een merkbaar grotere schuld had, snelle betalingen te zien doen, nl. 30.729,50 gulden;

Overwegende dat in handelszaken de ingebrekestelling niet aan bepaalde vormen is onderworpen en het voldoende is, zoals in casu, dat de schuldenaar geen twijfel kan hebben omtrent de bedoeling van de schuldeiser;

Dat trouwens uit de aard zelve van de overeenkomst een regelmatige en onmiddellijk betaling vereist was en de brief van 12 Juli, ter gelegenheid van een door verweerder veroorzaakte wantoestand opgesteld, deze verbintenis enkel kwam bevestigen;

Dat in casu aldus een immorastelling niet noodzakelijk was;

Overwegende dat, zo de hoofdeis in de dagvaarding tot betaling van een som in Belgische franken strekt, subsidiair schadevergoeding wordt geëist voor het koersverschil van de gulden tussen de datum waarop de betaling moest geschieden en de dag der werkelijke betaling;

Overwegende dat een inschuld in vreemd munt door de rechtspraak als een vordering van koopwaar wordt beschouwd en de schuldeiser recht heeft op schadevergoeding in de mate, waar hij de schade kan bewijzen, of in de mate waarin de verschuldigde zaak haar waarde heeft verloren; dat de rechter het verlies, dat de schuldeiser in zijn vermogen lijdt, moet waarderen (Piret: *Réadaptation monétaire* » du 21 septembre 1949 et les conflits de droit privé, J. T. 1949, p. 489);

Overwegende dat de wet van 29 April 1935 niet afwijkt van het beginsel, dat de schuldeiser van schadevergoeding een voldoende som moet ontvangen om toe te laten dat zijn vermogen op de dag van het vonnis in zijn vroegere staat hersteld wordt (Beroep Brussel, ch. réun. 28 décembre 1949, Rev. crit. de Jurispr. 1951, blz. 9, en studie van P. de Harven);

Overwegende dat men zeker kan beweren dat eisers in feite gekregen hebben datgene, waarop zij recht hadden, dit wil zeggen het overeengekomen aantal gulden;

Overwegende nochtans dat in casu eisers schade geleden hebben en gerechtigd zijn vergoeding te eisen (Piret: *Les variations monétaires*, blz. 104-105); dat, indien de waardevermindering van de gulden een feit van overmacht is, zij nochtans een nadelig gevolg had voor eisers door de fout en nalatigheid van verweerder (Piret: *ibid.*, blz. 106);

Dat het niet naleven van een verbintenis reeds een fout is, zoals hierboven aangetoond, en er trouwens op 12 Juli immorastelling geschiedde;

Dat de schade van eisers vaststaat; dat zij immers op bestendige wijze koopwaren kochten in België, en wat meer is, met verweerder een opeenvolgende scha-

kel van koopovereenkomsten bestendig afsloten, zo dat terzelfdertijd de schade en de fout bewezen is (zie a contrario: *Rechtb. van Kooph. Brussel*, 6 Febr. 1934, J. T., col. 527, en 2 Mei 1935, *Jur. Com. Brux.*, blz. 165 en commentaar Piret, *Variations monétaires*, blz. 109-110);

Overwegende dat compensatie niet uitgesloten is in geval van twee schulden in verschillende munten (Piret: *Variations monétaires*, blz. 116);

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle andere en tegenstrijdige besluiten afwijzend;

Zegt dat verweerder aan eisers verschuldigd is de som van 337.552,40 frank, tegenwaarde van 30.729,50 gulden, alsook de som van 103.865,73 frank als schadevergoeding;

Geeft akte aan aanleggers, dat zij niet betwisten aan verweerder verschuldigd te zijn de som van 235.967,50 frank;

Zegt dat compensatie zal intreden tussen deze beide schulden ten belope van de geringste;

Veroordeelt verweerder tot de gerechtelijke intresten en tot de kosten;

Geeft akte aan eisers van hun voorbehoud van al hun rechten;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande hoger beroep, doch met borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. --- 19 November 1952.

Rechter: M. Horion.

Advocaten: Mrs Fimmers en E. Vrints.

Handelshuur. — Huurovereenkomst van onbepaalde duur. — Geen verzoek om huurhernieuwing binnen de wettelijke termijn. — Beëindiging der huur op 20 November 1952. — Geen opzegging vereist. — Voorwaarde voor het inroepen van artikel 14, al. 2, van de wet van 30 April 1952.

Artikel 33, al. 3 van de wet van 30 April 1951 stelt de huurovereenkomsten van onbepaalde duur gelijk met de wettelijk verlengde huurovereenkomsten; door deze gelijkstelling heeft de wetgever alle discussie willen uitsluiten omtrent de vraag of de huurder het gehuurde in gebruik had ingevolge stilzwijgende wederinhuring of ingevolge wettelijke huurverlenging.

Wanneer de huurder binnen de bij artikel 14 van voormelde wet bepaalde tijd geen verzoek om huurhernieuwing heeft gedaan, neemt hun huurrecht een einde op 20 November 1952, zonder dat een opzegging hiervoor noodzakelijk is.

Artikel 14, al. 2 van meergenoemde wet kan slechts ingeroepen worden door de huurder die, ofschoon zijn recht op huurhernieuwing vervallen is, na het verstrijken van zijn huurrecht in het genot van de gehuurde ruimten is gelaten.

Scheynen t/ Kestens - Michiels.

Overwegende dat verweerders van eisers in huur hebben het handelshuis, gelegen te Antwerpen aan de Lange Pothoekstraat 54, ingevolge een mondelinge huurovereenkomst, die ingegaan is op 14 December 1949;

Overwegende dat luidens artikel 33 der wet van 30 April 1951 op de huurovereenkomsten deze wet van toepassing is op de tussen partijen bestaande mondelinge huurovereenkomst;

Dat inderdaad artikel 33, alinea 3, de huurovereenkomsten van onbepaalde duur gelijkstelt met de wettelijk verlengde huurovereenkomsten, doch tevens vaststelt dat zij een einde zullen nemen achttien maanden na de inwerkingtreding der wet;

Dat door deze gelijkstelling van de huurovereenkomsten van onbepaalde duur met de wettelijk verlengde huurovereenkomsten de wetgever alle discussie heeft willen uitsluiten nopens de vraag of de huurder het gehuurde in gebruik had hetzij ingevolge stilzwijgende wederverhuuring hetzij ingevolge wettelijke huurverlenging (zie Tschoffen et Dubru « Les Baux Commerciaux » blz. 91 nr 35);

Dat de wetgever door de tweede oplossing te verkiezen logisch is gebleven met zichzelf, daar waar hij reeds door de wet van 20 December 1950 op de huurovereenkomsten had beslist dat de huurovereenkomsten met onbepaalde duur dienden te worden beschouwd als zijnde als dusdanig verstreken en krachtens de wet van rechtswege verlengd (zie verslag Com. Just. Senaat wet 20 December 1950 blz. 11);

Overwegende dat de aan verweerders door artikel 33 der wet van 30 April 1951 verleende verlenging vervalt op 20 November 1952;

Overwegende dat verweerders erkennen dat zij binnen de bij artikel 14 der wet van 30 April 1951 bepaalde tijd geen verzoek om huurhernieuwing hebben gedaan;

Dat zij dus vervallen zijn van alle recht op huurhernieuwing en hun huurrecht een einde neemt op 20 November 1952, zonder dat een opzegging hiervoor noodzakelijk is;

Overwegende dat verweerders dan ook ten onrechte aanvoeren dat, vermits zij vanwege eisers geen opzegging kregen, zij het voordeel mogen invoeren van artikel 14 alinea 2 der Wet van 30 April 1951 en bijgevolg hun huurrecht slechts een einde kan nemen na opzegging met inachtneming van een termijn van 18 maanden;

Overwegende dat de bepaling van bedoeld artikel 14 alinea 2 slechts kan ingeroepen worden door de huurder die, alhoewel vervallen van zijn recht op huurhernieuwing, na het verstrijken van zijn huurrecht in het bezit der gehuurde ruimten werd gelaten;

Overwegende dat deze bepaling door verweerders niet kan ingeroepen worden, vermits huidig geding juist uitwijst dat eisers niet zinnens zijn hen na 20 November 1952, d.i. na het verstrijken van hun huurrecht, het gehuurde te laten bewonen;

Dat bijgevolg de vordering van eisers dient te worden ingewilligd met dien verstande nochtans dat, vermits het huurrecht van verweerders een einde neemt op 20 November 1952, zij slechts op die datum gehouden zijn het gehuurde te verlaten;

Om die redenen,

Wij, Vrederechter, voornoemd, rechtdoende op tegenspraak,

Verklaren de vordering gegrond,

Geven akte aan eerste verweerder dat hij zijn echtgenote, tweede verweerster, machtigt om in rechte te treden,

Zeggen voor recht dat het huurrecht van verweerders een einde neemt op 20 November 1952,

Dienvolgens veroordelen verweerders de door hen bewoonde ruimten te Antwerpen, Lange Pothoekstraat 54, te verlaten en te ontruimen en ter vrije beschikking van eisers te stellen op 20 November 1952, en bij gebreke zulks vrijwillig te doen machtigen eisers om door de eerste daartoe aangezochte deurwaarder verweerders te doen uitzetten met de hunnen en al degenen, die er zich mochten bevinden, en de hun toebehorende meubelen en voorwerpen op de openbare weg te doen plaatsen;

Veroordelen verweerders tot de kosten van het geding.

Wijzen eisers af van het overige hunner vordering.

BALIELEVEN

OPENINGSZITTING VAN DE CONFERENTIE DER JONGE BALIE VAN LEUVEN

Op Zaterdag, 13 December 1952, hield de Conferentie der Jonge Balie van Leuven haar vijfde plechtige openingsvergadering onder het voorzitterschap van Mr C. Vandenbergh.

De openingsredenaar was Mr Nelissen-Grade, die als onderwerp gekozen had: « Over de invloed van de Democratische Beginselen op het Burgerlijk Recht ».

Spreker wist, met dit overigens zeer geschikt en goed gekozen onderwerp, dat hij op duidelijke en klare wijze uiteenzette, en behandelde op een geestdriftige en voorname toon, zijn talrijk gehoor van magistraten, advocaten en genodigden op bijzondere wijze te boeien.

De Voorzitter verleende dan het woord aan de heer Stafhouder Baetté, aan wien hij tevens hulde bracht als oprichter en animator dezer Conferentie.

Na de feestredenaar te hebben geluk gewenst, hield de heer Stafhouder Baetté de repliek op de openingsrede.

Het is de eerste maal sinds het bestaan dezer Conferentie, dat de heer Stafhouder een repliek houdt op de openingsrede.

De heer Stafhouder Baetté wenste aan te sluiten, op dit gebied, bij de gebruiken door verscheidene zusterconferenties toegepast.

Met een zeer gevatte en aangepaste critiek, waarin de spreker de enkele scherpe hoeken en kanten van het betoog enigszins afrondde, of zekere punten van het onderwerp volgens eigen zienswijze nader interpreteerde, werd het gekozen onderwerp langs alle zijden belicht en grondig uitgediept.

Deze welgeslaagde bijeenkomst werd bijgewoond door de heer Voorzitter der Rechtbank, de heer Procureur des Konings, de heer Referendaris der Rechtbank van Koophandel, de heer Arrondissementscommissaris, vertegenwoordigers der Jonge Balies enz.

Na de vergadering volgde een receptie der genodigden bij de voorzitter.

Abonneert U op het Rechtskundig Weekblad

MEDEDELINGEN

VRIJE UNIVERSITEIT TE BRUSSEL

De Vrije Universiteit te Brussel deelt ons mede dat de volgende cursus te begeben is bij de rechtsfaculteit : Boekhuding.

De verzoekschriften van de kandidaten, met curriculum vitae, moeten vóór 5 Januari 1953 toegezonden worden aan de heer Rector der Universiteit, Franklin D. Rooseveltlaan 50.

PROFESSOR MR R. P. CLEVERINGA 25 JAAR HOOGLERAAR TE LEIDEN

De Leidse hoogleraar, Prof. Mr R. P. Cleveringa, is in ons land vooral bekend door zijn publicaties op het gebied van het zeerecht en door zijn medewerking aan Belgische tijdschriften. Al wie met zeerecht te maken heeft kent zijn voortreffelijk in 1927 uitgegeven handboek : « Het nieuwe Zeerecht », waarvan sindsdien verschillende herdrukken verschenen, terwijl zijn andere geschriften, zoals zijn bewerking van Van Rossem : « Het Nederlandsch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering verklaard en door formulieren toegelicht », uiteraard in ons land minder bekendheid verwierven.

Op 7 December was het 25 jaar geleden dat Professor Cleveringa het ambt van hoogleraar aan de universiteit te Leiden aanvaarde. Zijn oud-leerlingen, zijn collega's en zijn mede-redacteuren van het *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* hebben dit jubileum niet ongemerkt willen laten voorbijgaan. Binnenkort verschijnt te zijner ere een bundel opstellen van de hand van zijn oud-leerlingen, terwijl de zesde aflevering van het *Rechtsgeleerd Magazijn Themis* geheel samengesteld werd uit artikelen « alle in meerdere of mindere mate verband houdend met de door Cleveringa gedurende vijf en twintig jaar gedoode vakken ». Zij « werden geschreven door zijn mede-redacteuren en door een aantal leden en oud-leden van zijn faculteit, die hem zeer nabij staan of wier terrein van werkzaamheid daartoe aanleiding gaf, ten einde hem op de dag, waarop hij dit jubileum herdenkt, een blijk te geven van grote achting en vriendschap » (uit het voorbereicht van de redactie). Deze artikelen zijn van de hand van Prof. Mr J. M. van Bemmelen, Prof. Mr H. Bregstein, Prof. Mr J. Drion, Prof. Mr H. F. Fischer, Prof. Mr G. de Grooth, Prof. Mr R. D. Kollewijn, Prof. Mr R. Kranenburg, Prof. Mr G. Langemijer, Prof. Mr E. M. Meijers, Prof. Dr J. C. van Oven, Prof. Mr W. P. J. Pompe, Prof. Mr C. W. van der Pot, die de volgende onderwerpen hebben behandeld : Schepen en vaartuigen in het strafrecht; Werkt de formele bewijskracht der onderhandse akte ook tegen derden?; Aanvaring en onrechtmatige daad; Het oud-vaderlandse Handelsrecht en Hugo de Groot; Treft het derden-beslag ten laste van een middellijke vertegenwoordiger ook aanspraken uit een overeenkomst van die vertegenwoordiger ter uitvoering van zijn opdrachtgever verworven?; Enige opmerkingen over de gelding

van het Indonesische Wetboek van Koophandel na de soevereiniteitsoverdracht; De President in Kortgeding en de onrechtmatige overheidsdaad; Cleveringa's rechtsbeschouwing; De plaats van levering van naar soort bepaalde zaken; Actio in factum concepta; Accusatoir of inquisitoir; Een en ander over het procesrecht in zaken van rechtsherstel.

Het *Rechtskundig Weekblad* sluit zich gaarne aan bij de hulde, die Prof. Cleveringa werd gebracht en spreekt de hoop uit, dat hij nog vele jaren moge werkzaam zijn voor de Nederlandse rechtswetenschap, waarvan wij, Vlamingen, nog veel kunnen leren.

TIJDSCHRIFTEN

Arresten en adviezen van de Raad van State afdeling administratie - September 1952.
Rechtspraak.

Algemeen fiscaal tijdschrift - n° 3 van November 1952.

De kosten van oprichting van een vennootschap. — Tarief bedrijfsbelasting tot 150.000 fr. — Inkomstenbelasting.

Advokatenblad - n° 10 van 15 December 1952.

Mr A. Blom, November 1952; Nederlandse Orde van Advokaten; De nieuwe deken; Mr Ph. B. Libourel : Waar is de Grens?; Auteursrecht op pleidooi; Toelating tot de balie; Mededeling van het Bestuur : Contributie 1953.

Nederlands Juristenblad - afl. 44-45.

Mr E. Fischer-Keuls : Artikel 55 en het Opportu-niteitsbeginsel. — Mr J. Mannoury : Voorbeelden van toepassing van het gelijkheidsbeginsel. — Mr H. L. M. Kramer ; Kisch over Scholten. — Mr P. W. C. C. M. van Meerwijk : Onbillijk en ongrondwettig.

Journal des Tribunaux - n° 3961 de décembre 1952.

Eug. Reumont : De la preuve du mandat de l'avocat « ad litem » à l'appel incident en matière répressive. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer - n° 30 de 15 décembre 1952.

Des organismes paraétatiques. — Contrôle d'économie mixte. Définition de P. Jentgen. — Jurisprudence.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation - 44° cahier de 18 décembre 1952.

M. François Luchaire : L'évolution du conflit possible d'attributions. — M. Jean Copper-Royer : L'extension aux tiers, notamment aux associés, de la faillite de la société. — M. Alex Weil : L'irrévocabilité de la renonciation à la communauté. — M. R. Savatier : La coexistence des responsabilités du fait d'autrui et du fait des choses, en cas de remise d'un véhicule, avec son conducteur, à un tiers devenu gardien.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"